

Reproduction of Privilege: The Intersection of Middle and Upper Class Educational Models¹

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Research Article	12.30.2021	06.08.2022	11.13.2022

Ayşe Soylu ²

Niğde Ömer Halisdemir University

Mustafa Sever ³

Ankara University

Abstract

This research sets out to explore how educational processes differentiate across social classes. The principal aim of this study is to probe how social privileges are reproduced through schooling practices at private schools. The focus of the study was how the educational processes are constructed and vary according to students' sociocultural and socioeconomic characteristics and which processes contribute to the reproduction of privileges. This study was designed as a qualitative case study. The data were generated through interviews with 26 students and 10 teachers from various private high schools. The Code Theory by Basil Bernstein was the theoretical framework for analyzing the data. The results have shown that individuals attending prestigious private schools are under siege in all aspects of their lives inside and outside the school, and their lives are maintained in isolated environments and through educational and socially structured and controlled activities. Privileged is learned through social, cultural and economic advantages and reinforced by educational experiences.

Keywords: Private schools, privilege, social class, inequality, reproduction

Citation: Soylu, A., & Sever, M. (2022). Reproduction of privilege: The intersection of middle and upper class educational models. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 55(3), 1-46. <https://doi.org/10.30964/aubfd.1051346>

¹This article is a part of a doctoral dissertation title with "The Role of In-School Processes in Private Schools in The Establishment and Reproduction of The Privileged Identity" supervised by Mustafa Sever.

²Corresponding Author: Ph. D., Faculty of Education, Department of Educational Science, e-mail: aysesoylu@ohu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7791-325X>

³Assoc. Prof. Dr., Faculty of Educational Science, Department of Educational Science, e-mail: severmustafa@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3777-0124>

Ayrıcalığın Yeniden Üretimi: Üst ve Orta Sınıfın Eğitim Modellerinin Kesişimi¹

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Araştırma Makalesi	30.12.2021	08.06.2022	13.11.2022

Ayşe Soylu ²
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Mustafa Sever ³
Ankara Üniversitesi

Öz

Bu araştırma, eğitsel süreçlerin sosyal sınıflar açısından nasıl farklılaştığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, sosyal ayrıcalıkların özel okullarda eğitsel uygulamalar aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini araştırmaktır. Çalışmada eğitim süreçlerinin nasıl yapılandırıldığına, öğrencilerin sosyokültürel ve sosyoekonomik özelliklerine göre nasıl farklılaştığına ve hangi okul içi süreçlerin ayrıcalıkların yeniden üretilmesine katkıda bulunduğu odaklanılmıştır. Bu çalışma nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Veriler, farklı özel liselerden 26 öğrenci ve 10 öğretmenle yapılan görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Basil Bernstein'in Kod Kuramı, verilerin çözümlenmesinde kuramsal çerçeve olarak benimsenmiştir. Araştırma sonuçları prestijli özel okullara devam eden bireylerin okul içinde ve dışında yaşamlarının bütün boyutlarında ayrıcalıkların sürdürülmesi için bir kuşatma altında olduklarını, yaşamlarının yalıtılmış bağlamlarda, eğitsel ve sosyal olarak yapılandırılmış olan kontrollü etkinliklerle sürdürüldüğünü ortaya koymuştur. Ayrıcalıklı olmak, sosyal, kültürel ve ekonomik üstünlükler (avantajlar) sayesinde öğrenilmekte ve eğitim deneyimleriyle pekiştirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Özel okullar, ayrıcalık, sosyal sınıf, eşitsizlik, yeniden üretim

¹Bu araştırma Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Doç. Dr. Mustafa Sever danışmanlığında yürütülen "Özel Okullarda Okul İçi Süreçlerin Ayrıcalıklı Kimliğin Kurulumunda ve Yeniden Üretimindeki Rolü" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

²*Sorumlu Yazar:* Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, e-posta: aysesoylu@ohu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7791-325X>

³Doç. Dr., Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, e-posta: severmustafa@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3777-0124>

Reproduction of Privilege: The Intersection of Middle and Upper Class Educational Models

It has been widely claimed that there is a strong link between variables such as residential area, cultural dispositions, nutrition, preference for listening and reading, educational level, occupation, and the social class of an individual (Bourdieu, 1996). Thus, one needs to scrutinize the social class of an individual to understand his/her behaviors, attitudes, meaning-making strategies, and positioning in society (Mills, 2000; Thompson & Hickey, 2005). In the same aisle, one of the most essential determinants of educational attainment is claimed to correspond to one's social class. In this context, it is important to stress the relationship between education and social inequalities, how schools are socially organized and shaped using educational processes (Wexler, 1976), in the way of understanding how and why schools achieve different results. Here, the main argument is that schools are places where students learn the skills necessary to attain positions corresponding to their social classes in terms of division of labor (Anyon, 2005; Bowles & Gintis, 1976; Giroux, 2001/2014; Howard, 2008; Hurn, 1993). Associated with the economic conditions that social class enabled, people in higher-income groups attend distinguished schools and are identified as intelligent, and talented. However, people in the lower-income groups live in worse environments and attend schools with limited educational activities and resources and produce poor performance (Brantlinger, 2003; Kozol, 2005).

Private schools are environments where economic advantages are converted into educational advantages. Private schools have appeared in the history of Turkish education system during the last century of the Ottoman Empire (Haydaroglu, 2006). These schools were founded by minority groups or foreigners. The foundation and expansion of elite schooling were limited to some large cities from the beginning of the Republic to the 1960s and followed a slower development path (Akyüz, 2015). The emergence of private schools as a business sector in education coincides with the post-1980 period. The application of free-market economics brought about privatization in education and the number of private schools started to increase rapidly (Kartal, 2008). Therefore, the expansion of private schools in this way is the result of macroeconomic policies accompanying neo-liberalism (Anyon, 2005). Neoliberal educational policies and the privatization of schools have brought a new dimension to the enforcing inequalities between the advantageous and the disadvantageous groups (Wiggan & Hutchison, 2009). Because private schooling is managed to guarantee the advantages and privileges (Hutson, 1978 as cited in Brantlinger, 2003) and the school discharges the function attributed to it (Angus, 2015). Also, there is no standardized school organization. These schools have a hierarchical structure within themselves and the constitutional dynamics differ in terms of the groups that they address.

In this context, this study sets out to explore how educational processes differentiate across social classes. In an attempt to show differences more visibly, we took social class as a material condition and life chance and categorized it as advantageous and disadvantageous positions in society. Here, the unit of our interest is limited to advantageous positions embodied in the lives of middle and higher social

classes. We identify this advantageous position as a privilege. We determined private schools as a research context where the advantageous groups could attend. Accordingly, the principal aim of this study is to probe how social privileges are reproduced through schooling practices at private schools. We were after to find answers to questions: (RQ1) How the interaction between family and educational processes is established? (RQ2) What are the social dynamics that affect educational preferences? (RQ3) What is the role of curriculum and extra-curricular activities in reproduction processes? (RQ4) How a suitable environment for maintaining the privilege is established within the school context?

Social Privilege and Private Schools

The concept of privilege can be described inherently as being special and superior. In terms of a social system, privilege corresponds to the advantageous positions in which individuals or groups differ from others (Howard, 2010). Being privileged means being in the upper level of the social ladder (Maxwell & Aggleton, 2013). The class-based distinction and the decisiveness of social class boundaries have thus been considered important (Lawler, 2014). The arenas of distinction constituting social boundaries are the processes that reinforce and maintain the privilege (Howard, 2008). These processes are often embedded in isolated cultural practices of the privileged groups and the strategies to position themselves differently (Khan, 2011) and discourses that determine the criteria of their relationships with others (Maxwell & Aggleton, 2013). These processes usually function implicitly and have become an ordinary part of daily life. Actually, privileges are socioeconomic and symbolic advantages that are generally achieved inherently (Gaztambide-Fernández et al., 2013) rather than being the result of individual efforts (Howard, 2010). However, the advantageous people describe this as a position attained through individual effort rather than natural means (Brown et al., 2016; Khan, 2011; Maher & Tetreault, 2007; Rivera, 2015; Soares, 2007; Wiggan, 2011; Wildman & Davis, 2000). Normalizing privileges and not being aware of them is an important feature of being privileged (Johnson, 2001 as cited in Pease, 2010). Maher and Tetreault (2007) describe these invisible processes as *Silent Ways*. Stuber (2010) suggests that not dealing with others of the privileged groups can be called *Blind Spots*. Pease (2010) states that ignoring those who are not in advantageous positions or not emphasizing this unequal position is the *Privilege of Silence*. According to Gilbert (2008, as cited in Cookson & Persell, 2010, p.25), this system is justified on merit, hardworking and being smart.

Education is an important dimension of the social and cultural systems developed by advantageous groups to maintain their privileged positions. Additionally, private schools have an impact of maintaining social segregation arenas and the privileges of individuals (Angus, 2015; Arum et al., 2007 as cited in Marginson, 2016). Hereby, it should be a focus on the dynamics of private schools mediating to maintain privilege. The desire of the affluent families to provide a better quality education for their children is met in private schools. The quality of the curricula that private schools implement (Brown, et. al., 2016), the roles that families

play in the process (Horvat et al., 2003) and the practices that coincide with the family situation (Gaztambide-Fernández & Howard, 2010), being in a safe environment and being separated from others (Coldron et al., 2010; Dehli, 2000; Lipman, 1998; Stevens, 2007) are the features that make them preferable for advantageous groups. There are more advanced physical conditions and qualified educational materials in these schools that address individuals from higher socioeconomic levels (Kozol, 2005) and families make investments in these schools to maintain their existing advantages (Weis & Cipollone, 2013).

Social Class and Education

The organization of education within the social structure varies according to social categories. In stratified societies, educational opportunities are inaccessible to all, and the power and economic resources are a means for accessing certain opportunities (Thompson & Hickey, 2005). The advantageous position is crucial in the dynamics of the education system and the distribution of educational resources (Glover & Stover, 2011). Therefore, it is not the academic or intellectual skills that determine one's educational status, but the socioeconomic status and living conditions of the family in which s/he is born (Gamoran & Mare, 1989). Weis (2010b) stated that schools and families are the primary factors shaping social classes and class inequalities. Additionally, the differentiation of family structure and educational institutions on the basis of social class affects the academic achievement of individuals, their participation in educational processes, the quality of the schools that they attend and the long-term social and economic outcomes of educational experiences (Weis, 2010a). However, Weis (2014) argued that it is no longer controversial that an individual can naturally obtain a privileged status inherited from the family. Stevens (2007) stated that the role of transmitting an advantageous position to future generations is attributed to the education system. The crucial role of education in maintaining the current structure becomes more significant at this point. Accordingly, it would be safe to argue that advantageous groups attributed an instrumental function to education to reinforce or maintain their current position. Hereby, it should be considered that through which dynamics, education mediates the maintenance of the current order or the privileged position of the advantageous groups.

These advantageous groups are stratified within themselves and are separated from each other in terms of their social and economic resources. When the advantages are considered in relation to education, there are similarities and differences between these two groups in terms of the meaning and importance attributed to education and in the ways of involvement in educational processes. The educational characteristics of individuals from the higher-social class are handled as elite education. The elites are a group that possess both economic and symbolic advantages within the social structure and have control over these resources (Rivera, 2015). To maintain the advantages, the family should transmit these economic and symbolic privileges to their children. Thanks to the economic advantages, individuals from upper socioeconomic groups have the opportunity to access better schools and receive more

qualified education. There are more qualified teachers, more innovative activities and better technological equipment in the schools where elite students attend (Kozol, 2005). Being accessible of higher education for everyone resulted in those affluent families started to establish systems to distinguish themselves from others and have become more selective and discriminatory in their children's educational lives (van Zantén & Maxwell, 2015). This means to limit the accessibility of schools addressing to elites. Khan (2011) stated that the elites created and maintained this limitation system by building walls around the resources that granted them an advantageous status.

For the middle class, the effort to maintain their social status and educational advantages occurs in different ways than higher-class. This is because the function of education is to reproduce the existing structure or to sustain the advantages is a strategy that appears within the educational characteristics of the middle class rather than the upper class (Dubet's & Martuccelli's, 1996 as cited in Nogueira, 2010). Ball (2003) stated that "maintaining an advantageous position in the middle class requires a continuous and intensive effort" (p. 95). This effort corresponds to a conscious approach to the contexts and qualifications of education for the children and to the involvement of middle-class families in the educational processes is purposeful. The middle-class families engage in an academic effort to guarantee their advantages (Lareau, 2003), and their economic resources lead them to send their children to private schools or to prefer living in areas where good schools are located (Ball, 2003). These families regulate their children's educational experiences in a controlled and structured way by helping with homework, active participation in in-school processes (Ball, 2008) and extracurricular activities to support the child's academic and social aspects (Lareau, 2003). Sometimes this may cause anxiety and a protective approach to their children (Lawler, 2014). Because for these families, who received their current status through education, the school that their children go, the quality of their education and their academic achievement are a source of anxiety and insecurity (Crozier, 2015; Reay, 2010; Reay et al., 2011). According to Ball (2003), the advantages that private schools offer are an important alternative to eliminating the anxiety for some families who may be able to exploit their economic advantages. Especially the concerns of middle class families not being able to "transfer the advantages to future generations and their goal-oriented efforts led to the rapid growth of the private sector in education" (Nambissan, 2010, p. 293).

Theoretical Framework

In this research, *Code Theory* (Bernstein, 1971, 1975, 1990) was employed as a theoretical framework. This theory is an important instrument for understanding the relationship between social structure and education. We discussed it in terms of the relationship between the wider environment and in-school processes (Bernstein, 1990) and how educational knowledge is constructed (1975). In his studies on the cultural reproduction, Basil Bernstein analyzed how educational practices and discourses differ according to social class (1990). According to Bernstein (1990), cultural production and the reproduction of the existing order is maintained through

educational practices. He argues that educational practices should be associated with the institutional, social and historical realities of society. In this context, Bernstein made descriptions of how the functions of schools differ according to the social class in terms of the parental involvement, physical characteristics of the school, rituals, extracurricular activities, structure of curriculum, and teacher attitudes. Bernstein (1975) asserted that schooling practices affect children's roles and perspective, and that qualified schools prepare individuals for high-level positions in society by applying for prestigious and diverse teaching programs. Howard (2008) stated that schools convey messages to students about who they are, and how they should relate to others. Bernstein (1971) focused on the codes through which the messages are transmitted.

Through the analysis of the codes, Bernstein revealed the relations of power and argued that these relations were the basis for and shaped all discourses, practices and the distribution of forms of consciousness. According to Bernstein (1990, p. 146) this was to reveal the true nature of education and in this context he questioned "what education is." Accordingly, education is a transference tool for external power relations. In other words, pedagogical communication in school and at home is the transference of class, gender, religion, and spatial relations. Therefore, educational processes correspond to the transmitting of forms of domination. Cultural reproduction theories deal with the messages of forms of domination. In the context of education, the focus is on discourses, values, rituals, and what is happening in the school, in particular the codes that maintain the interests of the dominant group. All these in-school processes make the dominant groups privileged and therefore, the codes of communication are changed according to the interests of this group.

Method

Under this title, the design of the research, the participants, the process and the analysis of the data, and the reliability issues are discussed.

Research Model

This study was designed as a qualitative case study. The case is the position of "being privileged" within the social structure. Private schools are the context of this study. We examined the daily practices, preferences for education, and dynamics of private schools in detail. All these variables have been discussed in the context of maintenance of social privileges.

Study Group

We adopted a convenient sampling strategy (Fraenkel & Wallen, 2006) to select the participants. We conducted our study in Ankara, the capital city of Turkey. We interviewed 26 students and 10 teachers from different private high schools with various characteristics in terms of quality, corporate policy and establishment philosophy and thus an all-rounded perspective was created. A significant number of these students were attending elite and endowment schools established within universities and their parents were working in high status jobs. Since private schools

are not easily accessible as a research context, participation of individuals apart from students at these school contexts was crucial for a holistic approach. Therefore, a data source diversification strategy was adopted and data were collected from students and teachers.

Process and Data Analysis

Interview forms were prepared for each data source, separately. The interview form for teachers comprised 27 questions and the form for students comprised 24 questions. Through the interviews with teachers, we focused on the student and parent profiles of schools, characteristics of educational practices, and academic and social activities. During student interviews, we asked about their daily practices, social, cultural and educational preferences, relationships with others, schooling processes, and future plans. Our attempts to getting permission from schools resulted in negatively. Only one school categorized as an elite school has been granted permission for research. This time, however, there were no voluntary students to participate. Because of these limitations, we reached the target group through both personal networks and by snowball sampling. Nevertheless, similar barriers were in charge with access to schools. Since the students were under the age of 18, consenting or companion of families was required during the interviews. This was another obstacle in the research process. In addition to security concern, daily routines and the necessity of allocating time affected the research process. Accordingly, for a significant number of students, the research context was their houses. Other interviews were conducted in malls or cafes and mostly accompanied by mothers. We asked for interview with the participants who meet the criteria based on the determination of the sample and who were reachable. Interviews were conducted with the people who accepted them at the place and at that time arranged by them. Though there were similar access problems, teacher interviews were arranged easier than the student interviews.

The participants were informed about the research and process and then face-to-face and in-depth interviews were conducted. They were told that the interviews would be tape-recorded and these recordings would only be used for this study. After receiving the consent of the participants, the interviews were tape-recorded. Since the students were under 18 years their parents were asked for their consent. Additionally, we used pseudonyms for participants and schools. To determine the number of participants, we applied the strategy of data saturation, a strategy that suggests one should stop collecting data until there appears no new categories appear in the analysis. Therefore, the data analysis was carried out simultaneously with the data collection process. We conducted an inductive analysis, including the discovery of patterns, themes and categories embedded in the data (Patton, 2002). The analysis of the data was carried out in four stages. During the first phase of the analysis, codes were derived from the statements in the texts. In this regard, the statements regarded to be related to the content of the study were determined in the dataset and codes were gathered. In the second phase, the codes were reviewed and were gathered under categories. For the third phase, themes were created.

Trustworthiness

To examine the trustworthiness, transferability, credibility, and consistency strategies were deployed. The basic strategy to ensure the transferability of the research is thick descriptions (Lincoln & Guba, 2013). The development of the data collection tool, data collection and analysis processes are explained in detail. Triangulation, expert review and participant validation strategies were used to ensure credibility (Lincoln & Guba, 1985). Since private schools are not easily accessible as a research context, participation of individuals apart from students at these school contexts was crucial for a holistic approach. Therefore, data were collected from students and teachers. All stages of the research were conducted under the supervision of an independent expert. Another strategy used to ensure credibility is participant validation. After analyzing data, participant validity was carried out with the feedback of a student (Melek) and a teacher (Meltem) participants. Akar (2016) suggested that consistency is related to the question of whether the proposed results can be obtained from the data at hand. Accordingly, direct quotations were included and interpretations of the research findings were discussed with the literature.

Ethical Committee Approval

Ethical consent was obtained from Ankara University Ethical Committee (No: 85434274 050.04.04/11905, Date: 26.02.2016).

Results

Four themes were generated by analyzing the data. These themes, “the role of the family”, “social dynamics affecting school choice”, “differential distribution of knowledge” and, “components of the collective identity” were interpreted and represented in this part of the study.

The Role of the Family

There are different patterns in terms of parental involvement in private schools. While economic resources allow affluent parents to prefer a private school over a public school, what construct the educational attainment and cultural competency is the socio-cultural background of individuals. We categorized the family types as affluent-cultured and affluent-uncultured. Both types of families can afford to send their children to private schools conforming to their criteria. However, since the preferences for schooling are shaped by the sociocultural competency of families, some schools are peculiar to particular social groups. It was observed that the educational experiences of the students who participated in this research are shaped by three family types; educated elites, families who have achieved advantageous status through education, and families who have economic capital and generally have their own business but mostly have not attended upper education levels. The way that individuals position themselves on the social platform associated with their families is related to the educational status of the parents or grandparents. Particularly, the statements of the students whose parents graduated from elite schools reveal that the

effect of family's educational references on their schooling is an important indicator of the transmission of advantages.

Dora: I suppose that the reason is being the child of a good family. For example, if I was born in a village, I couldn't have that much knowledge and competence. My parents attended film festivals and met bibliopoles. My mother is a good doctor. She attends conferences. My parents have a lot of knowledge both in their own field and in other fields, and maybe that's why I'm here.

Bilge: "My mother graduated from an American College. That means certain things were granted to me."

Metem: "My father graduated from a private school. The education language was English. He knows the system. And he thinks that I should fulfill the requirements."

Education is an important requirement for the maintenance of class position by middle-class families. These families mobilize their cultural, economic and social resources by investing in educational institutions, addressing a particular social group to provide upward social mobility (Weis, 2014). We observed that families, achieved upward mobility and status through education, cite their previous experiences as an example to motivate their children to educational success.

Melis: "Particularly, I know about my mother. She lived in a village. She eating dry bread with water and olive on the table was a luxury. I know how my mother achieved this status with her efforts."

Yasemin: "Their economic conditions were atrocious, she worked hard and then entered the faculty of medicine. She tells me that I can do it if I want."

It has been observed that parents, who achieved particular advantage thanks to education, also differed in terms of status among the participants. Senior bureaucrats sent their children to quality schools. It has been understood that those who go to better quality schools have a scholarship. Belgin (Teacher), working at a foundation school, suggested that sending children to private schools is not only a result of the economic and educational advantages but also the idea of providing access to certain advantages.

Belgin (T): Actually, there are much educated families in our school. Most of them graduated from university. Private schools are often considered for very rich children. There is a group of rich students. However, our student profile is generally from the middle-class. They are not rich parents. Therefore, students should be aware of the opportunities provided by their families. In this sense, they are trying to do their best.

The expressions of the participant teachers in the student profile support the argument that particular schools are designated for certain social groups. Because education also provides individuals with cultural competency, it can be drawn that the children of the families in this group benefit from both the educational and cultural

capital of the family. Teachers working at schools having a more organized and disciplined institutional policy, particularly in academic terms, stated that the children of the families with high educational levels carry the cultural accumulation of the family and have a high academic orientation. It has been understood that the academic achievement of the students from families having high economic background and low educational level were low and they prefer private schools to be in comfort. During the interviews, the students emphasized the economic conditions of their families. The teachers have also indicated that the educational involvement of these students is ineffective. Accordingly, it can be implied that a lack of cultural competency brings about a perspective for these that the private schools are instruments for graduation rather than providing all-rounded improvement or qualified educational experiences. Additionally, Leyla compared the families with high economic capital but low cultural competency and the families with high cultural capital. She asked whether students from families running their own business could not get cultural competency.

Leyla (T): For example, parents are academics, they lived abroad, know a foreign language ... on the other hand the student, whose father is very rich, does not play an instrument. S/he does not lead in social activities, s/he doesn't dance. If the family is an academic or an artist, the children learn multiple foreign languages or play more demanding musical instruments. But if s/he comes from a family-owned business, the child does not socialize with school practices.

Social Dynamics Affecting School Choice

The educational patterns of advantageous students are determined by the parents. For affluent families, investing in private schools means not only providing educational life in the contexts appropriate for their practices but also protecting their children from the potential risks posed by the social environment of other people's children (Angus, 2015). Thus, it can be argued that families prefer private schools because they want to stay away from different and dangerous ones. It was understood that these families are concerned about security and care about their children's being in a safe environment. In addition, we can say that the essential and latent function of schooling is to provide families with the necessary tools for their children to maintain their social status and to fulfill the expectations about a school life that nurtures the sociocultural characteristics of the family. It has been observed that there is a close relationship between the training mission and teacher qualifications, educational practices. In private schools, the training mission sets in-school practices, which determines the student profile. Some of the participating students stated that a feature making a school undesirable was the low student profile of the school. Indeed, we can associate this situation with the concept of "White Flight". It can be inferred that the leading reason for these preferences of individuals is to stay away from schools where disadvantaged people attend. Fairlie and Resch (2002) stated that the concept of White Flight can be used to define the factors that determine the transition between public and private schools. Accordingly, there are reasons for attending private schools, such as avoiding certain groups of public schools.

İpek: "I could not attend a school that is full of hooligans, where students smoke and drink."

Atakan: I wouldn't want to attend a vocational school. I met someone who went to these schools. They tell that the student has been fighting for absurd reasons. They all smoke, and drink alcohol. Most of them dropped out of school in the twelfth grade.

The students adopting elite lifestyles criticize public schools, especially in terms of physical conditions and quality of education, albeit, they have never attended one. It can be asserted that the reason for this approach is that the desirable conditions offered by the private schools and the comfort and support mechanisms cannot be easily abandoned. Additionally, quality education is impressive for individuals. Parents who are aware of this can be expected to offer such an educational environment for their children. Some teachers working at prestigious schools stated that parents care about the correspondence between the academic and educational quality of the school and their educational backgrounds. Also the parents focus on the characteristics of the school that will improve academic success and enable the children in an all-rounded way. Teachers explained that the preference of some families is to have a quality education for their children as follows;

Esin (T): Most of the families have the idea that my child should be well-educated. If you expect your child to be self-confident, fulfilling the social activity and if you want to be noticed with these aspects, you can send him/her to our school.

Differential Distribution of Knowledge

This theme explains the reflections of the fact that certain types of information are given to certain people within the social order, and the processes that reinforce social distinction in private schools. The data were grouped into two sub-themes that focus on academic learning and the way in which extracurricular activities maintain distinction.

Educational Practices in Academic Learning

It was observed that students were aware of the advantages that the school provides, and the school satisfied their expectations on the main characteristics of a qualified educational environment. For students, the characteristics of school quality are associated with teacher competency, content of the knowledge and physical conditions. Students from middle class families who have reached certain economic and social levels through education tend to attend schools which can be evaluated in secondary categories in terms of quality. These schools prioritize academic activities over others. However, schools prioritize the all-rounded development of the individual. Foreign language education is highly qualified in these schools. Cultural activities are among the primary reasons for their preference for these. Especially, the various programs implemented in the school afford many special channels for

attending to the university. These channels are operationalized by the cooperation of schools with similar structures or by the higher education levels accepting these qualities of the school as a decisive criterion for the admission of students. The school makes students to lead in preparing activities that will provide them with an advantage in the future. Educating the best people in every field is the main goal of these schools. Additionally, these activities contribute to both their individual development and chance to enter university. Therefore, the social and cultural activities are intertwined with academic processes. Thus, it can be said that this has the function of reinforcing students' social status. In particular, schools leading students to study abroad provide advantages such as teaching practices, preparing students for this process and facilitating the transition process with the collaborations they have established. IB (International Baccalaureate) programs are the most visible ones. It is clear that the achievements of this program will contribute to the all-rounded development of students and academic success. Some of the participants' views about the opportunities provided by the schools for studying abroad are as follows;

Mine: Education is not one-way. The school not only teaches us physics, mathematics, Turkish, but it also tries enriching us in other fields. Since there is no financial problem in school, it can reflect this in activities and materials. You can also see these advantages on preferences for both abroad and domestic.

Bilge: The privilege of our school is that the options for university. For example, since we get Bachaloria degree, I can apply to French universities as native students do. It also follows the national curriculum, and thereby it does not prevent the national university exam.

Melis: "You can get a degree in both Turkey and European. SAT exams at Cambridge University were conducted throughout England. We can attend these exams."

Toprak: "The IB and Model United Nations (MUN) programs enable me to go abroad and this makes me better prepared for my overseas plan."

Narratives on the international networks that the school provides are usually related to the advantages of entering university. However, also schools include practices such as exchange programs, which are not very common for high schools. The explanations of a students who attend the exchange programs reveal the quality difference in a school that provides international education for students and enables them to go abroad.

Melis: My school offered me many advantages in terms of international things. The exchange program was one of them ... You know, this was a great opportunity for me, I wanted to go to the exchange program, so I could go to Canada. Only my school has made an agreement. They thought about the security.

Differentiation Through Extra-Curricular Activities

For considering the school quality, it should be focused on social activities and academic training. Private schools promise to develop and train more qualified and all-rounded individuals. Within these schools, extra-curricular activities and various other practices are an important complement to this quality. In many private schools, it can be inferred that extra-curricular educational and social activities constitute an important dimension of in-school processes. However, the content, structure and significance of these activities might vary from school to school. The structure of the school, the individuals it addresses and the institutional culture can be shown as the main sources of this difference. Accordingly, it can be implied that these activities enable students to socialize outside the classroom, gain skills in cooperation, leadership, taking initiative, problem solving, to contribute to the development of interests apart from academic fields, and to gain the ability to use time effectively. However, the quality of these activities and the time and proportion allocated to these activities may vary depending on the institutional policies of the school. For prestigious schools, these activities are visible in distinctive areas. Schools aiming to position their students in executive positions in the future offer more opportunities for independent work, preferences, management processes and organizational experiences (Cookson & Persell, 2010). It has been understood that some students generally participate in activities improving leadership and organizational skills, and technological capability. Schools that consider the academic characteristics directly related to the country's economic market focus on relationships with the business world by providing the necessary tools to meet market expectations (McNeil, 2002). Consequently, schools prepare students for future roles or roles required by their sociocultural level, and it can be argued that these students are prepared for management or high status positions.

Yasemin: "I have attended an innovation club. We have arranged a trip. We conducted a project. We founded a company together. After founding the company, we entitled the company, we arranged a fair for it."

Components of the Collective Identity

Another schooling practice that enables individuals to be distinguished and different from others is the development of a collective identity within the context of isolated environments. This identity construction process takes place through the characteristics of that school and the ways of socializing students to this culture.

The Institutional and Cultural Context of School

It can be argued that one of the crucial determinants of the school structure is the philosophy of the foundation and this attitude is reflected in all processes in the school. These processes such as the rules of the school, selection rules, the sanctions, the messages, or the missions that a school transmits, are the essential elements that shape and maintain the structure. Additionally, the institutional structure of the school is shaped by the founding philosophy and this is an important determinant of the

competencies of the teachers hired in these schools. Criteria beyond economic requirements make this school inaccessible to everyone. These schools are located at the top of the scale in the case of a rating within private schools. It can also be said that in the schools with deep-rooted past and cultural traditions, alumni associations and the privileged opportunities provided by the school for the graduated children are crucial elements that ensure the continuity of the cultural context of the school. And these students position these schools differently from others. Therefore, it can be suggested that especially prestigious schools derive their strength from their roots. Training students who are identified with group identity and have a strong sense of belonging is crucial arrangement for maintaining the structure of an institution. In brief, the school does this by creating a certain ideology for students regarding who they are, how they study in a school. A student, whose father graduated from an elite school, emphasized the qualifications of graduating from such schools and expressed the functions of these schools in the field of cultural reproduction.

Mete: Actually, most of the students are open-minded and their families are good. There are families who send their children to these schools thanks to their economic advantages. However, on the other hand, families like us send their children because they want their children to be open-minded, qualified, and be like their parents.

The Content and Nature of Socializing Practices

It has been observed that socialization practices were accomplished through two main instruments; collaboration activities as a practice for expanding social networks and social responsibility projects as a distinctive characteristic of elites. And most of the extra-curricular activities support the all-rounded development of students. In the schools addressing high-status groups, intellectual curiosity and questioning skills are more important practices passing than academic success (Forbes & Lingard, 2015). Simultaneously, it should be considered that these activities have similar patterns with the daily practices related to the social status of individuals. Parents strive to provide their children with a portfolio through extracurricular activities, and this leads them to seek activities that will enforce a privilege for their children (Weis & Cipollone, 2013). It should also be emphasized that the school prepares individuals for roles specific to their future positions through various organizations by encouraging them to participate in some activities involving students from other schools addressing the similar social patterns. These organizations reinforce the coexistence of individuals with identical conditions and goals. When the private schools within the research context are classified in terms of quality, it can be said that the schools at the highest level provide instruments for students to perform this function.

Melih: I participate in MUN. Each of the member schools represents a country. There are particular groups. We discuss definite problems about world policy and the political agenda. We search for and propose solutions. You should look after the interests of the country that you represent. There are both domestic and abroad groups of the schools. The language of the discussion was English. There

are many schools that participate in this organization. I have been to Holland. We also organize among ourselves. It was useful in terms of providing a political vision for me.

Another dimension of collaboration is a sense of belonging. Especially the elite schools conduct practices in order to develop this. This is because, the sense of belonging to the collective identity of a school empowers the school culture and makes the school a deep-rooted institution. There are various ways that private schools follow to develop this sense. It can be said that there is homogeneity in terms of the living conditions of students within a school. This homogeneity turns into a social network within the school context. Some schools offer these social networks in ways, such as alumni associations or on specific occasions. This provides a solid social environment and an important label for students eventually. The views of some participants in this context are as follows;

Mine: School arranges conferences on various themes. The graduates came to school and told them that we can go to their office and ask for help. Thus, I believe that if I have a problem with getting a job in the future, at least a graduate of my school can help me.

İnci: "I believe that graduating from this school means having a mark. No matter which university you attend."

The advantages of school were common in terms of social networks for these participants. When the schools are graded in terms of quality, the school that they attend is at the highest level in terms of physical facilities, different curricula, and sociocultural activities. Accordingly, it can be implied that the school not only have individual contributions to maintaining the privileged positions of the students in the society but also contributes to this process by strengthening solidarity and cooperation among individuals with similar material conditions, i.e., social class.

However, contributions in social responsibility projects are determined by economic conditions. Community service practices are prominent issues in the school tasks for elite schools (Cookson & Persell, 2010). Thus, it can be asserted that the quality of community service practices carried out within extracurricular activities in private schools is considered as ordinary. According to Sriprakash et al. (2017), social responsibility studies contribute to the understanding of students' social positions and maintaining their privileges. Through such practices, students experience leadership and they also contribute to developing self- confidence, independence and resistance (Cookson & Persell, 2010). It was understood that social responsibility studies are an important assignment for the students attending the IB program.

Metem: There is an application called Cast within IB programs. You should help people by filling out these points and by organizing social responsibility projects and activities. For example, there is a nursing home next to our house. You can go there, help people or read a book or conduct a study on that topic and get a

CAST score, or you can make donation, charity and donate money to a kindergarten.

İnci: I went to an animal shelter. We arranged charity. This CAST department has a bank and we can put the money there. When we designate a school with poor conditions that need books, work or clothes, we can get money from the bank to help. In other words, our school has never helped the private school or a good school. For example, my friends have painted the walls of a school, they have bought new tables in place of the broken ones.

Discussion, Conclusion and Suggestions

In this study, we aimed to reveal how the social dynamics that form the basis for the reproduction and maintenance of social privileges within private schools. Being privileged is considered a phenomenon that can be learned through the school and family practices. The channels through which privileges are maintained within schooling require an all-round approach. In this respect, the effect of family's characteristics on the educational practices and how the fundamental instruments that maintain privileges arrange the individual as privileged within society has been explained.

Striving to transfer the social, cultural and economic advantages to the next generations takes different forms according to the social categories that they are included (Weis & Cipollone, 2013). Herewith it can be concluded that the internal dynamics of schools address specific family types. Such as elite schools appeal to elite families in terms of their deep-rooted history, alumni associations and the advantages it provides to alumni's children. Findings demonstrated that the students from middle-class families attend endowment schools and the schools founded by stakeholders. However, students from families with only economic advantages tend to attend to the both school types. When we put aside the economic resources, it has been seen that the educational background of parents is one of the main determinants on the schooling. At this point, it was determined that the involvement of parents in educational processes was shaped by having cultural or educational competency to run economic resources. Moreover, it has been observed that the tendency for academic achievement of the students from families with low educational level is lower than the students from other status groups. Similarly, van Zantén (2007) found that the most visible differences in terms of academic success are between the parents working in the public sector or those with high cultural capital and the children of parents with more economic capital working in the private sector. Bourdieu (1984) categorized the families in the upper status group as economic and cultural elites and stated that both groups adopted quite different practices in their lifestyles, child rearing and the styles of educational involvement. According to Windle and Nogueira (2015), children of cultural elites are educated in the most prestigious schools because of their academic achievement, while the educational investment of economic elites is often weak and limited to using economic resources. These families without a high level of education are less likely to participate in schooling practices at the expected

level (Weis & Cipollone, 2013). Cultural and educational competencies are of great importance in terms of active involvement in schooling practices established within private schools and benefiting from them. Therefore, while economic advantages might mean comfort in the education process within private schools, they are not necessarily an effective cultivation process for all. (Ball, 2003). Spatial protection and insulation is a crucial strategy to protect middle-class children and their academic achievements from others, and the private school system has historically been one of the most effective mechanisms to separate children of wealthy middle-class families from polluting differences (Reay, 2010). Lamont (1992) clarifies this with the concept of symbolic boundaries. The symbolic boundaries is an analytical tool to make sense of what people think and talk about concepts such as social class. Symbolic boundaries construct a system of rules that direct interactions affecting who will come together in which social actions (Lamont, 1992). How individuals label and evaluate other people are also shaped within the boundaries of these limits. The fact that students do not interact with everyone in the context of private schools can also be explained by these limits. Therefore, the forms of marginalization of individuals are also shaped on these boundaries.

In the private schools, support mechanisms work systematically in academic, social, and psychological terms for students. Therefore, it can be inferred that the learning experiences and support mechanisms that schools offer nurture their privileged position and convey implicit or explicit messages to students about who they are and how they should be. The main issue in the context of this study is the instruments that contribute to teaching, reinforcing, or sustaining privilege. Accordingly, the two main dimensions of the reproduction process within the school are indicated as visible and invisible practices (Bernstein, 1990). The visible practices correspond to the instructional dimension of the school and are often associated with academic success. At the academic level, the content and distribution of knowledge are important in the terms of the relationship between social class and education. There are many studies indicating the contribution of schooling practices that private schools operate to academic achievement (Boliver, 2013; Coleman et al., 1966; Coleman et al., 1982; Marginson, 2016). Private schools transmit important messages to students not only about what and how to learn, but also how they should position themselves as a social subject (Gaztambide-Fernández & Howard, 2010). Within the framework of this perspective, it is ensured that the individual develops basic ideas about who s/he is, how s/he differs from others and how to position him/herself on the social ladder in the future. These schools, which have developed physical conditions and have significant criteria for recruiting, enjoy their prestige from to historical and cultural characteristics (Stevens, 2007). “Schools use their historical roots as an instrument to develop a sense of belonging to the school in both students and parents” (Rizvi, 2014, p. 291). A substantial number of pupils in schools addressing upper-status groups will be members of the power elites in the future (Cookson & Persell, 1985 as cited in Stoudt et al., 2010). Preferences for school parents are therefore based on criteria such as their ability to contribute to the realization of their children’s future

expectations and to mediate their child's future positioning in line with their social status.

However, it has been observed that academic success is prioritized, especially in the schools where children of middle-class attend. The schools founded by stakeholders put academic success pressure. Additionally, the activities that improve the students socially are not overestimated in these schools. In the case of elite schools, it can be said that while the instrumental order is a self-functioning natural process, the forms of producing and transferring discourse are realized mainly through invisible processes. Elite schools are holistic institutions that provide a strong socialization model that will determine the students' social life and adulthood practices with both formal and implicit curricula (Faguer, 1991 as cited in van Zantén, 2010). As these schools bring about all-rounded individuals, they place a strong emphasis on socialization processes and the curriculum they offer to students, including social and cultural extracurricular activities that participation is compulsory (Maxwell & Aggleton, 2013). As we accept that schools prepare individuals for the roles of the social class to which they belong, and therefore for future positions, it is expected that private schools will prepare these individuals for higher positions. To realize this function, schools should enable students to various perspectives besides academic equipment. Thus, the private schools reinforce and support the cultural practices that maintain the advantages of a particular group (Gaztambide-Fernández & Howard, 2010). By using the school practices, individuals are provided with many experiences to acquire the roles required by high-level positions in society or to reinforce their perspectives.

One of the crucial results of the research is that privileges are maintained by symbolic control mechanisms within the school. The schooling that is a transferring process of a definite type of consciousness, is one of the main tools of symbolic control. Here, symbolic control is carried out through various means. The pedagogical tool that produces symbolic control and its forms in the process of cultural transmission also creates the principles that shape consciousness. While the consciousness of individuals is indirectly shaped by the field of production, it is directly shaped by the forms of education (Bernstein, 1990). The educational experiences of children within boundaries and structured activities are meet the educational demands of the families and protect their children in an isolated and safe environment. The establishment and control of residential areas has been an important tool for protecting social privileges (Daloz, 2010). According to Stevens (2007), since private schools are as easily accessible as a cup of coffee in recent times, good schools tend to attract themselves to geographically distant and sterile areas. Reflections of middle-class families' preference to live in sterile areas addressing specific status groups can be seen in their views on the physical and social environment of the schools that they send their children. Additionally, rituals are an important part of this control process. How individuals with various economic and social advantages distinguish themselves from others is based on the protection of differences. These individuals have their rituals and seek to maintain discourses that establish boundaries

and distinctions between themselves and others (Lamont, 1992). For individuals from advantaged families, private schools constitute an important basis for the establishment and maintenance of distinction through educational experiences. The school context creates a society in which students interact with their peers, teachers, school administrators, and service personnel. Therefore, in this micro-scale society, students learn a lot about themselves and others and develop a set of specific attitudes, beliefs, values, and self-perceptions that will shape the rest of their lives (Thompson & Hickey, 2005). These rituals, which are more visible in elite schools and presented in relation to the rooted past of the school, bring with it a certain form of consciousness and contribute to the establishment of a collective identity. The reflections of the consensus created by the school-based collective identity among students with similar life chances were seen to be related to the power mechanisms within the social structure.

The argument that the content of schooling is identified with the socioeconomic backgrounds of individuals is related to their preparation for positions according to their social class and acquiring the means to maintain their position. In other words, the differentiation of the socioeconomic background means differentiation of educational practices. Some schools are identified with different lifestyles rather than economic advantages. This is because they address different segments of society. Especially in the context of elite schools, this difference becomes more visible in the structure of extracurricular activities beyond the features of the curriculum and the content of the knowledge. These activities are capable of preparing individuals for statutory or managerial positions in their future lives. These extracurricular activities become a process in which individuals experience and reinforce their privileged positions, especially with the social responsibility projects. Discourses on the social control function of education are about the effects of the domination mechanisms established and maintained this function on students coming from disadvantaged groups, and the ways of suppressing them and maintaining their disadvantages. Herewith we should focus on the production of power by moving the discussion beyond the experiences of those who feel or be exposed to power. In this respect, it can be said that being privileged is learned through social, cultural and economic advantages and is reinforced by educational experiences. It should also be emphasized that privilege is maintained through control mechanisms. The most general conclusion is that individuals attending to prestigious private schools are under siege in all aspects of their lives both inside and outside the school, and their lives are maintained in isolated environments and through educational and socially structured and controlled activities. Accordingly, private schools are not the only context for the reproduction of privilege. Public schools are also differentiated in terms of addressing to the students from advantaged and disadvantaged backgrounds. And this distinction becomes deeper and deeper day by day. Therefore, how this distinction is produced and reproduced in the context of public schools can be examined and the conditions that direct advantageous and disadvantaged students to certain schools can be described.

Ayrıcalığın Yeniden Üretimi: Üst ve Orta Sınıfın Eğitim Modellerinin Kesişimi

Bireylerin yaşam alanları, kültürel yatkınlıkları, beslenme biçimleri, okuma ya da izleme tercihleri, eğitim düzeyi ve mesleği gibi birçok değişken onların sosyal sınıfına göre şekillenmektedir (Bourdieu, 1996). Dolayısıyla, bireyin davranışlarını, tutumlarını, yaşamı anlamlandırma stratejilerini ve toplumdaki konumunu anlamak için sosyal sınıfını incelemek gerekir (Mills, 2000; Thompson ve Hickey, 2005). Bireyin eğitimle kurdukları etkileşimde de ait olduğu sosyal sınıf temel belirleyicilerdendir. Eğitim düzeyini belirleyen koşulların aynı zamanda eğitimin içeriğini, niteliğini ve işlevini de şekillendiren bir yapısı söz konusudur. Bu doğrultuda, okulların sosyal olarak nasıl yapılandırıldığı ve eğitsel süreçlerin nasıl farklılaştığı konusunda eğitim ile sosyal eşitsizlikler arasındaki ilişkiye odaklanmak (Wexler, 1976) okulların nasıl farklı çıktılar ürettiğinin anlaşılması konusunda önemlidir. Buradaki temel çıkarım okulların farklı sosyal arkaplanlardan gelen öğrencilerin, mesleki iş gücü dağılımında kendi konumlarına karşılık gelen yerlere konumlanabilmeleri için gerekli becerileri öğrendikleri yerler olduğudur (Anyon, 2005; Bowles ve Gintis, 1976; Giroux, 2001/2014; Howard, 2008; Hurn, 1993). Bu düşünce öncüllerini, tüm eğitim yaklaşımlarının, sosyal sınıfın kesin kurallarını ve değerlerini öğretmek için tasarlandığı çıkarımından alır. Sosyal sınıfın sağladığı ekonomik koşullarla ilintili olarak, üst gelir gruplarındaki insanlar seçkin okullara gitmekte ve zeki ve yetenekli olarak tanımlanmaktadır. Ancak düşük gelir grubundaki insanlar daha kötü ortamlarda yaşamlarını sürdürmekte ve sınırlı eğitsel etkinlikleri ve kaynakları olan okullara gitmekte ve düşük edim (performans) göstermektedir (Brantlinger, 2003; Kozol, 2005).

Özel okullar ekonomik üstünlüklerin (avantajların) eğitsel üstünlüklere dönüştürüldüğü alanlardır. Özel okullar Türk eğitim tarihinde ilk kez Osmanlı İmparatorluğu döneminde görünür olmuştur (Haydaroglu, 2006). Bu okullar azınlık ve yabancı gruplar tarafından kurulmuştur. Bu seçkin okulların bugünkü anlamda kurulması ve yaygınlaşması Cumhuriyet'in başlarından 1960'lara kadar bazı büyük kentlerle sınırlı kalmış ve yavaş bir gelişme göstermiştir (Akyüz, 2015). Özel okulların hizmet sektörü olarak eğitimde görünür olması 1980 sonrası döneme denk gelmektedir. Serbest piyasa ekonomisinin uygulanmasıyla birlikte eğitimde de özelleşme gelişmeye başlamış ve bu da özel okulların sayısında artışa neden olmuştur (Kartal, 2008). Dolayısıyla özel okulların bu şekilde yaygınlaşması neo-liberalizme eşlik eden makroekonomik politikaların sonucudur (Anyon, 2005). Neoliberal eğitim politikaları ve okulların özelleştirilmesi, üstünlüğü olan (avantajlı) ve sınırlı olan (dezavantajlı) gruplar arasındaki eşitsizliklere yeni bir boyut getirmiştir (Wiggan ve Hutchison, 2009). Çünkü eğitimde özelleşme bireylerin sahip oldukları üstünlükleri (avantajları) ve ayrıcalıkları garantilemektedir (Hutson, 1978, akt., Brantlinger, 2003) ve okul kendisine atfedilen işlevi yerine getirmektedir (Angus, 2015). Ayrıca, özel okulların bir ölçünü (standartı) yoktur. Bu okullar kendi içinde sıradizinsel (hiyerarşik) bir yapıya sahiptir ve hitap ettikleri gruplar açısından yapısal dinamikleri farklılık göstermektedir.

Bu bağlamda, bu araştırmada eğitim süreçlerinin sosyal sınıflar açısından nasıl farklılaştığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Farklılıkları daha görünür bir şekilde gösterebilmek için sosyal sınıf materyal koşullar ve yaşam şansları açısından ele alınmış ve toplumda üstünlüğü olan (avantajlı) ve sınırlığı olan (dezavantajlı) konumlar olarak sınıflandırılmıştır. Burada odak, orta ve üst sosyal sınıfların yaşamlarında somutlaşan üstün (avantajlı) konumlardır. Bu üstün konum ayrıcalık olarak tanımlanmıştır. Üstünlüğü olan (avantajlı) gruplar için erişilebilir olan özel okullar araştırma bağlamı olarak belirlenmiştir. Buna göre, bu araştırmanın temel amacı, özel okullarda sosyal ayrıcalıkların eğitsel süreçler aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini araştırmaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt atanmıştır:

- Aile ve eğitim süreçleri arasında nasıl bir etkileşim vardır?
- Bireylerin eğitim tercihlerini etkileyen sosyal dinamikler nelerdir?
- Öğretim programları ve program dışı etkinliklerin yeniden üretim süreçlerindeki rolü nedir?
- Okul bağlamında ayrıcalığı sürdürmek için uygun bir ortam nasıl oluşturulmaktadır?

Sosyal Ayrıcalık ve Özel Okullar

Ayrıcalık kavramı özel ve üstün olma durumu olarak açıklanabilir. Ayrıcalık bir sistem içinde bireylerin ya da grupların diğerlerinden farklı biçimlerde ve onlardan üstün olarak sahip oldukları durumlara karşılık gelmektedir (Howard, 2010). Ayrıcalıklı olmak sosyal merdivenin üst tabakalarında olmakla aynı anlamı taşımaktadır (Maxwell ve Aggleton, 2013). Dolayısıyla sosyal sınıf temelli bir ayrımın ve sınıfsal sınırların belirleyiciliği önemli görülmektedir (Lawler, 2014). Sosyal sınırları oluşturan ayrım alanları ayrıcalığı pekiştiren ve sürdüren süreçlerdir (Howard, 2008). Bu süreçler genellikle ayrıcalıklı grupların yalıtılmış kültürel pratikleri ve kendilerini farklı konumlandırmak üzere işe koştukları stratejilerin (Khan, 2011) ve diğerleriyle kurdukları ilişkilerin ölçütlerini belirleyen söylemlerin (Maxwell ve Aggleton, 2013) içine gömülüdür. Bunlar genellikle sıradan günlük yaşam pratikleri içine yerleşmiş ve örtük biçimlerde işleyen süreçlerdir. Ayrıcalıklar genellikle bireysel eylem ya da çabaların sonucu olmaktan çok (Howard, 2010) belirli bir gruba ait olmaktan kaynaklı olarak doğal yollarla edinilen sosyoekonomik ve sembolik üstünlüklerdir (avantajlardır) (Gaztambide-Fernández ve diğ., 2013). Ancak üstün (avantajlı) konumdaki bireyler için bu durum çoğu zaman doğal yollarla değil bireysel çabayla erişilen bir durum olarak açıklanmaktadır (Brown ve diğ., 2016; Khan, 2011; Maher ve Tetreault, 2007; Rivera, 2015; Soares, 2007; Wiggan, 2011; Wildman ve Davis, 2000). Ayrıcalıkları normalleştirmek ve farkında olmamak, ayrıcalıklı olmanın önemli bir özelliğidir (Johnson, 2001, akt., Pease, 2010). Maher ve Tetreault (2007) bu görünmez işleyişi *sessiz yöntemler* şeklinde betimlemiştir. Stuber (2010) ayrıcalıkların diğerleriyle ilgilenmemesini *kör noktalar* olarak adlandırmıştır. Pease (2010) üstün (avantajlı) konumda olmayanların görmezden gelinmesi ya da bu eşitsiz konumlanma üzerinde durmamayı *Sessizliğin Ayrıcalığı*

olarak belirtmiştir. Gilbert (2008) bu meşrulaştırma sisteminin hak edilmişlik, çok çalışmak ve zeki olmak üzerine kurgulandığını belirtmişlerdir (akt., Cookson ve Persell, 2010).

Eğitim, üstün (avantajlı) grupların ayrıcalıklı konumlarını sürdürmek için geliştirdikleri sosyal ve kültürel sistemlerin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Özel okulların da sosyal ayırım alanlarını ve kişilerin sahip oldukları ayrıcalıkları sürdüren bir etkisi söz konusudur (Angus, 2015; Arum ve diğ., 2007, akt., Marginson, 2016). Bu noktada özel okulların bu bireylerin ayrıcalıklı konumlarını hangi dinamikler üzerinden sürdürdüğüne odaklanmak gerekmektedir. Üstünlüğü olan (avantajlı) ailelerin çocuklarına daha nitelikli bir eğitim yaşantısı sunma isteği özel okullarda karşılık bulmaktadır, çünkü varlığı ekonomik koşullar çerçevesinde gelişen özel okulların nitelik bakımından devlet okullarından farklılaşması beklenir. Özel okulların uygulamakta oldukları öğretim programlarının niteliği (Brown ve diğ., 2016), ailelerin süreç içinde üstlendikleri roller (Horvat ve diğ., 2003) ve aile pratikleriyle örtüşen uygulamalar (Gaztambide-Fernández ve Howard, 2010), güvenli bir çevre olma ve kendileri gibi olmayan diğerlerinden ayrılma özelliği (Coldron ve diğ., 2010; Dehli, 2000; Lipman, 1998; Stevens, 2007) üstünlüğü olan (avantajlı) gruplar açısından tercih edilir kılan özelliklerdir. Üst sosyoekonomik düzeylerden gelen bireylere hitap eden bu okullarda daha gelişmiş fiziksel koşullar ve nitelikli eğitsel materyaller vardır (Kozol, 2005) ve aileler üstünlüklerini (avantajlarını) sürdürmek için bu okullara büyük yatırımlar yapmaktadırlar (Weis ve Cipollone, 2013).

Sosyal Sınıf ve Eğitim

Eğitimin yapılandırılma biçimleri sosyal yapı içinde belirli sosyal gruplara göre farklılaşmaktadır. Sosyal tabakaların var olduğu toplumlarda eğitsel fırsatlar herkes için ulaşılabilir değildir ve sahip olunan güç ve ekonomik kaynaklar belirli olanaklara erişimde bir araç olabilir (Thompson ve Hickey, 2005). İçinde bulunulan üstün (avantajlı) konum eğitim sisteminin dinamiklerinde ve eğitsel kaynakların dağılımında belirleyicidir (Glover ve Stover, 2011). Dolayısıyla çocuğun eğitimdeki yerini belirleyen asıl şey akademik ya da entelektüel beceriler değil doğduğu ailenin sosyoekonomik statüsü ve yaşam koşullarıdır (Gamoran ve Mare, 1989). Weis (2010b) sosyal sınıfları ve eşitsizlikleri şekillendiren temel öğelerin okullar ve aileler olduğunu belirtmiştir. Ayrıca aile yapısının ve eğitim kurumlarının sosyal sınıf temelinde farklılaşması bireylerin akademik başarılarını, eğitsel süreçlere katılım biçimlerini, devam ettiği okulların niteliğini ve eğitsel yaşantıların uzun vadeli sosyal ve ekonomik çıktılarına etkilemektedir (Weis, 2010a). Ancak Weis (2014) bireyin aileden edindiği ayrıcalıklı statüyü doğal olarak edinebileceğinin artık tartışmalı olduğunu belirtmiştir. Stevens (2007) üstün (avantajlı) konumun gelecek kuşaklara aktarım rolünün eğitim sistemine atfedildiğini belirtmiştir. Eğitimin var olan yapının sürdürülmesindeki anahtar rolü bu noktada daha belirgin olmaktadır. Buna göre üstünlüğü olan (avantajlı) kesimlerin konumlarını pekiştirmede eğitime araçsal bir işlev yüklediği söylenebilir. Üzerinde durulması gereken konu eğitimin hangi

dinamikler üzerinden var olan düzenin sürdürülmesine aracılık ettiği ya da üstünlüğü olan (avantajlı) grupların ayrıcalıklı konumlarını sürdürdüğüdür.

Üstünlüğü olan (avantajlı) kesimler kendi içinde tabakalaşmakta ve ellerinde bulundukları sosyal ve ekonomik kaynaklar bakımından birbirinden ayrılmaktadır. Üstünlükler (avantajlar) eğitimle ilgili olarak ele alındığında, bu iki grubun eğitime yükledikleri anlam ve önem ve eğitsel süreçlere katılım biçimlerinin ortaklaştığı ve farklılaştığı noktalar söz konusudur. Üst sosyal sınıftan gelen bireylerin eğitsel özellikleri seçkinlerin eğitimi çerçevesinde ele alınmaktadır. Seçkinler sosyal yapı içinde hem ekonomik hem sembolik üstünlükleri (avantajları) elinde bulunduran ve bu kaynaklar üzerinde kontrol sahibi olan bir gruptur (Rivera, 2015). Sahip olunan üstünlüğün (avantajların) sürdürülmesi için ailenin bu ekonomik ve sembolik ayrıcalıklarını çocuklarına aktarmaları gerekmektedir. Ekonomik üstünlükler (avantajlar) sayesinde üst sosyoekonomik düzeydeki gruplardan gelen bireylerin daha iyi okullara erişim sağlama ve daha nitelikli eğitim alma olanakları vardır. Seçkinlerin gittikleri okullarda daha nitelikli öğretmenler vardır, daha yenilikçi etkinliklere yer verilir ve bu okullarda teknolojik donanım daha iyidir (Kozol, 2005). Eğitimde fırsat eşitliğini sağlama çabaları ve üst eğitim kademelerine erişimin herkes için olanaklı olmaya başlamasıyla birlikte üst sosyoekonomik düzeylerdeki ailelerin çocuklarının eğitim yaşantılarında daha seçici ve ayırıcı olmalarına neden olmuştur (van Zantén ve Maxwell, 2015). Bu da seçkinlere hitap eden okulların herkes için erişilebilir olmasının sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Khan (2011) bu sınırlama sistemini seçkinlerin kendilerine o üstün (avantajlı) statüyü kazandıran kaynakların çevresine duvarlar örerek oluşturduklarını ve koruduklarını belirtmiştir.

Sosyal statülerini ve bu yolla sahip oldukları eğitsel üstünlüklerini (avantajlarını) sürdürme çabası orta sınıf için seçkinlerin eğitiminden farklı biçimlerde gerçekleşmektedir. Eğitimin var olan yapıyı yeniden üretme ya da üstünlüklerin (avantajların) sürdürülmesi konusundaki işlevi üst sınıftan çok orta sınıfın eğitim özellikleri çerçevesinde ortaya çıkan bir stratejidir (Dubet's ve Martuccelli's, 1996, akt., Nogueira, 2010). Ball (2003) "orta sınıf için üstün (avantajlı) konumun sürdürülmesinin devamlı ve yoğun bir çaba gerektirdiğini" (s. 95) belirtmiştir. Bu çaba ailelerin çocuklarının eğitiminin hangi bağlamlarda ve hangi niteliklerle gerçekleşeceği konusunda bilinçli bir yaklaşıma karşılık gelmektedir ve orta sınıftan gelen ailelerin çocuklarının eğitsel süreçlerine katılım biçimleri amaç yönelimli bir yapıdadır. Orta sınıf aileler üstünlüklerini (avantajlarını) garantilemek için akademik bir çaba içindedirler (Lareau, 2003) ve onların ekonomik kaynakları çocuklarını özel okula göndermeye ya da iyi okulların bulunduğu bölgelerde yaşamayı tercih etmeye yönlendirmektedir (Ball, 2003). Bu aileler ev ödevlerine yardım, okul içi süreçlere etkin katılım (Ball, 2008) ve çocuğun hem akademik hem sosyal yönünü desteklemeye yönelik ders dışı etkinlikler (Lareau, 2003) ile çocuklarının eğitim yaşantılarını kontrollü ve yapılandırılmış bir biçimde yönetirler. Bu durum orta sınıf aileler için kaygıya ve çocuklarına ve sahip oldukları koşullarına ilişkin korumacı bir yaklaşıma neden olabilmektedir (Lawler, 2014). Mevcut konumları çoğu zaman eğitim yoluyla ulaştıkları statüden kaynaklanan bu aileler için çocuklarının

gidecekleri okul, alacakları eğitimin niteliği ve akademik başarıları kaygı ve güvensizlik kaynağıdır (Crozier, 2015; Reay, 2010; Reay ve diğ., 2011). Ball'a (2003) göre özel okulların sunduğu üstünlükler (avantajlar) ekonomik üstünlüklerini (avantajlarını) işe koşabilecek bazı aileler için bu kaygıların giderilmesinde önemli bir seçenektir. Özellikle orta sınıf ailelerin "avantajlarını gelecek nesillere aktarmama kaygısı ve amaç yönelimli çabaları eğitimde özel sektörün hızlı biçimde büyümesine yol açmıştır" (Nambissan, 2010, s. 293).

Kuramsal Çerçeve

Bu çalışmada kuramsal çerçeve olarak "Kod Kuramı" (Bernstein, 1971, 1975, 1990) benimsenmiştir. Kod kuramı sosyal yapı ve eğitim arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli bir araç olma özelliğindedir. Kod kuramı okul içi süreçler ve okul dışı çevre arasındaki ilişki (Bernstein, 1990) ve eğitsel bilginin nasıl yapılandırıldığı (1975) açısından ele alınmıştır. Kültürel yeniden üretimle ilgili çalışmalarında Basil Bernstein (1990) eğitsel süreçlerin ve söylemlerin sosyal sınıflara göre nasıl farklılaştığını incelemiştir. Bernstein'a göre kültürel yeniden üretim ve varolan düzenin yeniden üretimi eğitsel uygulamalar üzerinden sürdürülmektedir (1996). Burada eğitsel uygulamaların bir toplumun kurumsal, sosyal ve tarihsel gerçekleriyle ilişkilendirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu bağlamda Bernstein, okulların işlevlerinin aile katılımı, okulun fiziksel özellikleri, okuldaki ritüeller, ders dışı etkinlikler, öğretim programları ve öğretmen tutumları açısından sosyal sınıfa göre nasıl farklılaştığına ilişkin açıklamalar yapmıştır. Bernstein (1975), okul içi süreçlerin öğrencilerin rollerini ve bakış açılarını etkilediğini, nitelikli okulların prestijli ve farklı öğretim programları uygulayarak bireyleri toplumda üst düzey konumlara hazırladığını ileri sürmüştür. Howard (2008), okulların öğrencilere kim oldukları ve başkalarıyla nasıl ilişki kurmaları gerektiği konusunda mesajlar ilettiklerini belirtmiştir. Bernstein (1971), mesajların iletiildiği kodlara odaklanmaktadır.

Bernstein, bu kodların çözümlenmesi üzerinden toplumdaki güç ilişkilerini açıklamış ve bu ilişkilerin tüm söylemlerin, uygulamaların ve bilinç biçimlerinin dağılımının temelini oluşturduğunu ve bunları şekillendirdiğini savunmuştur. Bernstein'a (1990) göre bu, eğitimin gerçek doğasını ortaya çıkarmak anlamına gelmektedir ve bu doğrultuda eğitimin ne olduğu sorgulanmıştır. Buna göre eğitim, okul dışı çevrede bulunan güç ilişkileri için bir aktarım aracıdır. Başka bir deyişle, eğitim okulda ve evde egemen olan pedagojik iletişim biçimleriyle, sınıf, cinsiyet, din ve mekansal ilişkilerin aktarımında rol oynamaktadır. Bu nedenle, eğitim süreçleri, tahakküm biçimlerinin aktarılmasına karşılık gelir. Kültürel yeniden üretim kuramları, tahakküm biçimlerinin mesajlarıyla ilgilenir. Eğitim bağlamında, söylemlere, değerlere, ritüellere ve okulda neler olup bittiğine, özellikle de egemen grubun çıkarlarını koruyan kodlara odaklanılır. Tüm bu okul içi süreçler egemen grupları ayrıcalıklı kılar ve bu nedenle iletişim kodları bu grubun çıkarlarına göre değiştirilir.

Yöntem

Bu başlık altında araştırmanın deseni, katılımcılar, süreç ve verilerin analizi, güvenilirlik konuları ele alınmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel bir durum çalışması olarak kurgulanmıştır. Ele alınan durum sosyal yapı içinde ayrıcalıklı konumda olmaktadır. Özel okullar araştırma bağlamı olarak belirlenmiştir. Çalışmada bireylerin günlük yaşam pratikleri, eğitimle ilgili seçimleri ve yönelimleri ve özel okulların okul içi dinamikleri ayrıntılarıyla incelenmiş ve bütün bu değişkenler sosyal ayrıcalıkların sürdürülmesi bağlamında ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada katılımcıların belirlenmesi için amaçlı örnekleme stratejisi izlenmiştir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Çalışma Ankara’da sürdürülmüştür. Nitelik, şirket politikası ve kuruluş felsefesi yönünden farklılaşan özel liselerden 26 öğrenci ve 10 öğretmenle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu durum çok yönlü bir bakış açısı sağlaması açısından önemli görülmüştür. Katılımcıların önemli bir bölümü seçkin okullar ve üniversitelerin bünyesinde kurulan vakıf okullarında öğrenim gören kişilerdir. Özel okulların araştırma bağlamı olarak erişilebilirliğinin sınırlı olması araştırmaya konu olan durumlara tanıklık eden bireylerin varlığını önemli kılmaktadır. Bu nedenle veri kaynağı çeşitlenmesi stratejisi benimsenmiş ve öğrenci ve öğretmenlerden veri toplanmıştır.

Süreç ve Verilerin Analizi

Her bir veri kaynağı için farklı türde olmak üzere iki görüşme formu hazırlanmıştır. Öğrenci görüşmeleri için hazırlanan form 24 sorudan, öğretmen görüşmeleri için hazırlanan form ise 27 sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde okulların öğrenci ve veli profilleri, eğitsel uygulamaların özellikleri, akademik ve sosyal etkinlikler üzerinde durulmuştur. Öğrenci görüşmelerinde ise günlük uygulamalar, sosyal, kültürel ve eğitimsel tercihleri, diğerleriyle etkileşim biçimleri, okullaşma süreçleri ve gelecek planlarıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Üstünlüğü olan (avantajlı) gruplarla çalışma yürütmenin içerdiği zorluklar öncelikle erişim bağlamında görünür olmuştur. Bazı okullardan izin alma girişimleri olumsuz yanıtlarla sonuçlanmıştır. Elit okul olarak sınıflandırılan yalnızca bir okul araştırmaya izin vermiş, ancak orada da katılıma gönüllü öğrencilere erişilememiştir. Bu sınırlıklardan dolayı hedef kitleye erişim kişisel ilişkiler üzerinden gerçekleşmiş ancak o da okullara erişimle benzer engeller içermiştir. Öğrencilerin 18 yaşının altında olmaları ve görüşmelerde ailelerin onayının ya da refakatinin gerekmesi de araştırma sürecinde engel yaratan etmenlerden biri olmuştur. Güvenlik gerekçeleri ve günlük rutinleri dışında ayrıca zaman ayırmalarını gerektiren araştırma süreci katılımcıların bir bölümü için evlerinin araştırma bağlamı olmasına kaynaklık etmiştir. Diğer görüşmeler ise çoğunlukla annelerin refakatinde alışveriş merkezlerinde ya da kafelerde gerçekleştirilmiştir. Örneklemin belirlenmesinde temel alınan ölçütleri

karşılaman ve ulaşılabilir bireylerden telefonla aranarak ya da erişimi sağlayan bireyler aracılığıyla görüşme isteminde bulunulmuş ve kabul eden kişilerle, onların belirledikleri yer ve zamanda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Benzer erişim sorunları olsa da öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelerin planlanması öğrenci görüşmelerinden daha kolay olmuştur.

Katılımcılar araştırma ve süreç hakkında bilgilendirilmiş ve katılımcılarla yüz yüze derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar görüşmelerin kayıt altına alınması konusunda ve bu kayıtların yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağı bildirilmiştir. Katılımcılardan onay alındıktan sonra görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Katılımcı öğrencilerin 18 yaşından küçük olması nedeniyle ailelerinden etik bildirim formuna onam vermeleri istenmiştir. Katılımcı sayısının sınırlandırılmasında kategorilerin doyum noktasına ulaşması temel alınmış bu nedenle verilerin çözümlenmesi veri toplama süreciyle eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, verinin içinde saklı olan örüntülerin, temaların ve kategorilerin keşfini içeren (Patton, 2002) tümevarımcı çözümlenme temel alınmıştır. Verilerin çözümlenmesi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama metindeki ifadelerden kodların çekilmesi olmuştur. Bunun için elde edilen veri setinden çalışmanın kapsamıyla ilgili olduğu düşünülen ifadeler belirlenmiş ve kodlar elde edilmiştir. İkinci aşamada bu kodlar gözden geçirilerek, ilişkili olduğu düşünülen kategoriler altında toplanmıştır. Üçüncü aşamada kategorilerin çerçevesinde toplandığı temalara ulaşılmıştır.

Güvenirlilik

Araştırmada güvenirliliğin sağlanması için aktarılabilirlik, güvenirlilik ve tutarlık stratejilerinden yararlanılmıştır. Aktarılabilirlik için temel strateji ayrıntılı betimlemelerdir (Lincoln ve Guba, 2013). Bu stratejinin işe koşulabilmesi için veri toplama aracının geliştirilmesi süreci, veri toplama ve çözümlenme süreçleri ayrıntılı biçimde anlatılmıştır. Güvenirliliği sağlamak için üçgenleme, uzman incelemesi ve katılımcı doğrulama stratejileri kullanılmıştır (Lincoln ve Guba, 1985). Özel okullar bir araştırma bağlamı olarak kolay erişilebilir olmadığından, bu okul bağamlarına öğrenciler dışındaki bireylerin katılımı bütüncül bir yaklaşım için önemlidir. Bu nedenle öğrencilerden ve öğretmenlerden veriler toplanmıştır. Araştırmanın tüm aşamaları bağımsız bir uzman gözetiminde gerçekleştirilmiştir. Güvenirliliği sağlamak için kullanılan bir diğer strateji ise katılımcı doğrulamasıdır. Veriler çözümlendikten sonra bir öğrenci (Melek) ve bir öğretmen (Meltem) katılımcının geri bildirimini ile katılımcı kontrolü yapılmıştır. Akar (2016), tutarlılığın elde edilen verilerden önerilen sonuçların elde edilip edilemeyeceği sorusuyla ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda doğrudan alıntılara yer verilmiş ve araştırma bulgularının yorumları alanyazın eşliğinde tartışılmıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma, Ankara Üniversitesi etik kurul onayına (No: 85434274 050.04.04/11905, Tarih: 26.02.2016) sunulmuştur.

Bulgular

Verilerin çözümlenmesi sonucu dört tema oluşturulmuştur. Araştırmanın bulgular kısmında “Ailenin rolü”, “Okul seçimine etki eden toplumsal dinamikler”, “Bilginin ayrımsal dağıtım” ve “Kolektif kimliğin bileşenleri” şeklinde adlandırılan bu temalar altında veriler yorumlanmış ve sunulmuştur.

Ailenin Rolü

Çocuğunun eğitimi için özel okul seçen ebeveynlerin eğitsel süreçlere katılım biçimlerinde farklı örüntüler vardır. Ekonomik kaynaklar, varlıklı aileler için özel okulla devlet okulları arasında bir seçim yapma olanağı sağlamaktadır. Eğitime nasıl bir anlam yüklediği ve çocukta eğitsel yönelim oluşturma biçimleriyle, buna kaynaklık eden kültürel yeterlilikler ebeveynlerin sosyokültürel nitelikleri çerçevesinde şekillenmektedir. Burada aile türleri paralı-kültürlü ve paralı-kültürsüz şeklinde tanımlanabilir. Her iki türdeki aile de çocuklarını kendi ölçütleriyle ilintili özel okullara gönderebilmektedir. Ancak ailelerin eğitsel seçimlerinin onların sosyokültürel yeterliklerine göre şekillenmesi bazı okulları belirli sosyal gruplara özgü kılmaktadır. Katılımcıların eğitsel yaşantıları üç temel aile modeli çerçevesinde şekillenmektedir. Öğrencilerin ailelerine ilişkin meslek, eğitim durumu gibi temel nüfussal (demografik) değişkenlerle, ailelerinin eğitsel yönelimlerinin oluşmasında ya da şekillenmesindeki rollerine ilişkin çözümlene sonucunda ulaşılan aile modelleri; üç kuşak eğitilmiş ve seçkin aileler, aldıkları eğitim sayesinde üstün (avantajlı) konum ya da statü elde etmiş aileler ve ekonomik koşulları iyi ve genellikle kendi işletmesine sahip ancak üst eğitim basamaklarını çoğunlukla tamamlamamış ailelerdir. Bireylerin aileleri üzerinden kendilerini toplumsal düzlemde konumlandıklarını aile bireylerinden üst kuşakların eğitim durumları ile ilişkilidir. Özellikle anne veya babası devam ettikleri okullardan ya da benzer düzeydeki başka okullardan mezun olan katılımcıların ifadeleri, ailenin eğitim referanslarının bireysel ya da okul yaşantılarına yansımalarının üstünlüklerin (avantajların) aktarım biçimlerinin önemli bir göstergesi olduğunu ortaya koymaktadır.

Dora: İyi bir ailenin çocuğu olmam sanırım. Mesela, Manisa'da köy kesiminde doğmuş olsam bu kadar bilgi ve donanıma kesinlikle sahip olamazdım. Annem, babam film festivallerine katılır, sahafları tanır. Annemin doktorluğu gerçekten iyidir. Sürekli konferans ve kongrelerde ders verir. Hem kendi alanında hem diğer alanlarda bilgi sahibidirler ve toplumsal olarak bir yerleri var ve belki de bu yüzden buradayım.

Bilge: “Annem özel okulda okumuş, Tarsus Amerikan Koleji. Bu da benim için belirli şeylerin beraberinde gelmesi demek.”

Mete: “Babam eski Yükseliş Kolejinden mezun. O zamanlarda o okulda okuyan bir adam ve o da İngilizce eğitim görmüş bir adam. Yani o sistemi, o düzeni biliyor. Benim de gerekleri yerine getirmem gerektiğini düşünüyor.”

Orta sınıftan gelen aileler için eğitim, sınıfsal konumun sürekliliği için önemlidir. Bu aileler dikey toplumsal hareketlilik için somut zeminler oluşturmak

amacıyla belirli toplumsal gruplara hitap eden eğitsel çevrelere katılım yoluyla, ellerinde bulunan ve erişilebilir olan bütün kültürel, ekonomik ve sosyal koşulları harekete geçirirler (Weis, 2014). Eğitim üzerinden dikey hareketlilik sağlamış ve belirli düzeyde statüye erişmiş olan ailelerden gelen katılımcıların anlatıları, ailelerin bu üstünlüklerini (avantajlarını) sürdürülebilirlik için çocuklarını başarıya güdüleme (motive etme) konusunda önceki yaşantılarını örnek olarak gösterdiklerini ortaya koymaktadır.

Melis: “Mesela özellikle kendi annemi biliyorum, köyler böyle bildiğimiz kuru ekmek suyla uzun süre geçinmiş, masadaki zeytinin güzel haber olduğu dönemler yaşadığını biliyorum. Ben kendi annemin çabalarıyla nasıl buralara geldiğini biliyorum.”

Yasemin: “Onların durumu baya kötüymüş, baya çalışmış. Sonra Tıp kazanmış. Bana onu anlatıp, ‘istersen yaparsın’ diyor.”

Eğitim sayesinde toplumsal düzlemde belirli bir üstünlük (avantaj) elde etmiş ailelerden gelen katılımcı öğrencilerin, kendi içlerinde statü bakımından farklılaştığı anlaşılmıştır. Üst düzey bürokratik işlerde çalışanlar çocuklarını nitelik bakımından daha iyi okullara göndermektedirler. Bir vakıf okulunda görev yapan Belgin Öğretmen’in okulun veli profiliyle ilgili olarak çocuğunu özel okula göndermenin yalnızca ekonomik ve eğitsel üstünlüklerden (avantajlardan) kaynaklanmadığı, bazı veliler için belirli üstünlüklere (avantajlara) erişim sağlama düşüncesi etrafında şekillendiği yönündeki ifadeleri şöyledir:

Belgin Öğretmen: Aslında eğitilmiş aileler çok fazla bizim okulda. Öğretmen, üniversite bitirmiş aile profili var. Özel okullarda genelde parasıyla çok zengin çocuklar düşünülür. Bizde çok zengin bir zümre de var. Bizde genellikle orta sınıf ama çocuğunu bir şekilde özel okula gönderebilecek kişiler. Eğitim için liseden başlatıp, ortaokulu çok önemsememiş ama lise için bir kolej düşünmüş aileler var yani. Böyle maddi durumu çok iyi olan bir veli profili değil bu. Bu nedenle öğrencilerde ailelerin verdiği imkanın farkında. Bu anlamda ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorlar.

Katılımcı öğretmenlerin okullarının öğrenci profiliyle ilgili söylemleri, bazı okulların bazı sosyal gruplara özgü olduğu düşüncesini desteklemektedir. Eğitim aynı zamanda bireylere kültürel yeterlikler de kazandırmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında, bu ailelerden gelen çocukların ailenin eğitsel ve kültürel sermayesinin sağladığı üstünlüklerden (avantajlarından) yararlandıkları çıkarılabilir. Akademik açıdan daha düzenli ve disiplinli bir kurumsal politikaya sahip okullarda görev yapan öğretmenler, eğitimsel açıdan daha üst düzey ailelerden gelen öğrencilerin ailelerinin kültürel birikimini okula taşıdıkları ve akademik açıdan daha yüksek yönelimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ailesinin ekonomik koşulları iyi ancak eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin ifadelerinden akademik başarı yönelimlerinin düşük olduğu ve daha rahat bir eğitim alabilmek amacıyla özel okulu seçtikleri anlaşılmıştır. Öğretmenler bu öğrencilerin eğitsel süreçlere etkin katılım göstermedikleri üzerinde durmuşlardır.

Bu doğrultuda ailelerin sadece ekonomik üstünlüklerinin olması ve kültürel donanımın eksikliği okulu çocuklarının zorunlu olarak tamamlamaları gereken bir basamak olarak tanımlamalarına bunun da ailenin bu süreçteki yükünü hafiflettiği yönünde bir çıkarım olanaklıdır. Burada okulun bireye çok yönlü gelişim ya da nitelikli eğitim sağlaması ön planda değildir. Leyla Öğretmen ise okulun veli profilini yalnızca ekonomik kaynaklara sahip olanlar ile buna ek olarak eğitsel ve kültürel sermayeye sahip olanlar açısından karşılaştırmış ve özellikle işletme sahibi ailelerden gelen bireylerin kültürel bir donanım elde edemedikleri yönünde bir değerlendirmede bulunmuştur:

Leyla Öğretmen: Mesela bakıyorsunuz anne baba akademisyen, yurtdışında yaşamışlar, yabancı dil biliyorlar ... Öte yanda bakıyorsun durumu çok iyi, zengin aile çocuğu, baba ticaret ile uğraşiyor. Çocuk enstrüman çalmıyor. Sosyal etkinliklerde çok ön planda değil, dans etmiyor. Sanatçı ya da akademisyen aileden geliyorsa çocuklar daha kapsamlı enstrümanlara, üçüncü dördüncü yabancı dillere yöneliyor. Ama ticaretle uğraşan bir aileden geliyorsa, çocuğun okula sosyalleşmesi çok olmuyor.

Okul Seçimine Etki Eden Toplumsal Dinamikler

Üstünlüğü olan (avantajlı) öğrencilerin eğitsel süreçleri aileleri tarafından berlilenmektedir. Varlıklı ailelerin bu türden okullara yatırım yapmaları, çocukları için uygun buldukları çevrelerde eğitsel yaşantı sağlamanın ötesinde, kendileri gibi olmayan sosyal çevrelerin içerdiği olası risklerden onları korumak anlamına gelmektedir (Angus, 2015). Dolayısıyla ailelerin farklı ve tehlikeli olanlardan uzak durmak istedikleri için özel okulları tercih ettikleri söylenebilir. Bu ailelerin güvenlik kaygılarının olduğu ve çocuklarının güvenli bir çevrede olmalarını önemsedikleri görülmüştür. Ayrıca eğitimin en temel ve örtük işlevinin, ailelere, çocuklarının sosyal statülerini korumaları için gerekli araçları sağlamak ve ailenin sosyokültürel özelliklerini besleyen bir okul yaşamına ilişkin beklentileri yerine getirmek olduğu söylenebilir. Okulların eğitim politik ile öğretmen nitelikleri ve eğitsel uygulamalar arasında yakın bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Özel okullarda eğitim misyonu, aslında öğrenci profilini de belirleyen okul içi süreçleri belirlemektedir. Katılımcı öğrencilerden bazıları, bir okulu istenmeyen kılan özelliklerden birinin okuldaki düşük öğrenci profili olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum *Beyaz Uçuş* kavramıyla ilişkilendirilebilir. Bireylerin okul tercihlerinin temelinde başında sınırlığı olan (dezavantajlı) kişilerin devam ettiği okullardan uzak durmak olduğu söylenebilir. Fairlie ve Resch (2002), devlet okulları ile özel okullar arasındaki geçişi belirleyen etmenleri tanımlamak için *Beyaz Uçuş* kavramının kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Buna göre, belirli devlet okullarından kaçınmak özel okullara gitme nedenleri arasındadır.

İpek: “Serserilerle dolu, sürekli sigara alkol kullanan, uyuşturucu, it kopuk... Öyle tiplerin olduğu bir okulda okumak istemezdim.”

Atakan: “Meslek lisesi olmaz yani, onlara gitmek istemezdim. Meslek lisesinden arkadaşım var. Şimdi şu var, anlattıkları şeylerden saçma sapan durmadan kavgaları

varmış. Hepsi sigara içiyor, hepsi alkol alıyorlar. Mesela çoğu bırakmış okulu zaten on ikinci sınıfta.”

Seçkin yaşam biçimini benimseyen öğrenciler, hiç bilmedikleri devlet okullarını özellikle fiziki koşullar ve eğitim niteliği açısından eleştirmektedirler. Bu yaklaşımın nedeni, özel okulların sunduğu koşulların ve konfor ve destek mekanizmalarının kolay terk edilebilecek bir durum olmaması olabilir. Ayrıca burada eğitimin niteliği de bireyler için önemlidir. Bu bilinçte olan ebeveynlerin çocuklarının bu türde bir eğitim bağlamında eğitim almasını sağlamaları beklenir. Prestijli okullarda görev yapan bazı öğretmenler, ebeveynlerin okulun akademik yapısı ve eğitim niteliği ile kendi eğitim düzeyleri arasındaki uyumu önemsediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca ebeveynler, okulun akademik başarıyı artıracak ve çocuklarını çok yönlü bir şekilde geliştirecek özelliklerine odaklanmaktadır. Bazı ailelerin seçimlerinin çocukları için nitelikli bir eğitim sağlamak olduğunu bir öğretmen şu şekilde açıklamıştır:

Esin Öğretmen: “Buradaki ailelerin çoğunda ‘Çocuğum iyi eğitim alsın’ düşüncesi var. Eğer kendine güvenen kendini ifade eden herhangi bir sosyal aktivitede aldığı sosyal aktiviteyi yerine getiren bir öğrenci bekliyorsanız, bu yönleri ile fark edilsin istiyorsanız gönderin.”

Bilginin Ayrımsal Dağıtımı

Belirli türde bilgilerin sosyal düzen içinde belirli kişilere verildiği gerçeğinin özel okullardaki yansımalarını ve sosyal ayrımı pekiştiren süreçleri açıklayan bu tema akademik eğitim süreçleri ve ders dışı etkinliklerin ayrımı sürdürme biçimlerine odaklanan iki alt temadan oluşmaktadır.

Akademik Eğitimle İlgili Uygulamalar

Öğrencilerin okulun sağladığı üstünlüklerin (avantajların) farkında oldukları ve nitelikli bir eğitimin temel özellikleri konusunda okulun, onların beklentilerini karşıladığı anlaşılmıştır. Öğrenciler için okul niteliğinin göstergeleri öğretmen yeterlikleri, bilginin içeriği ve fiziksel koşullarla ilişkilidir. Eğitim aracılığıyla belirli düzeyde ekonomik ve sosyal koşullar edinen orta sınıf ailelerin çocukları genel olarak nitelik bakımından ikincil düzeyde olan okullara devam etme eğilimindedirler. Bu okullar, akademik etkinliklere diğerlerine göre daha fazla öncelik vermektedirler. Aynı zamanda bu okullar bireyin çok yönlü gelişimini de öncelemektedir. Bu okullarda yabancı dil eğitimi oldukça niteliklidir ve kültürel etkinlikler de bu okulların seçiminde başlıca ölçütlerdendir. Özellikle okullarda uygulanan çeşitli programlar, üniversiteye giriş için çeşitli kanallar sağlamaktadır. Bu kanallar, benzer niteliklerdeki okullarla ya da öğrenci kabul süreçlerinde bu türde okullardan mezun olma ölçütü olan belirli üniversitelerle işbirliği üzerinden işlevselleştirilmektedir. Bu okullar öğrencilere gelecekte kendilerine üstünlük (avantaj) sağlayacak etkinlikler sunmaktadır. Bu okulların amacı her alanda en iyi insanları yetiştirmektir. Ayrıca bu etkinlikler öğrencilerin hem bireysel gelişimlerine hem de üniversiteye girme olanaklarına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle sosyal ve kültürel etkinlikler akademik süreçlerle iç içe geçmiş durumdadır. Dolayısıyla okulların öğrencilerin sosyal

statülerini pekiştirme işlevinin olduğu söylenebilir. Özellikle öğrencilerini yurt dışına yönlendiren okullar, kurdukları işbirlikleri ile öğretim uygulamaları, öğrencileri bu sürece hazırlama ve geçiş sürecini kolaylaştırma gibi üstünlükler (avantajlar) sağlamaktadır. Uluslararası Bakalorya (International Baccalaureate [IB]) programları bu uygulamaların en görünür olanlardır. Bu programın öğrencilerin çok yönlü gelişimine ve akademik başarıya katkıda bulunacağı açıktır. Okulların yurt dışında eğitim görmeleri için sağladığı olanaklara ilişkin katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

Mine: “Eğitimi sadece bir yöne itmiyor. Sadece bize fizik, matematik, Türkçe öğretmiyor da, diğer alanlarda da bizi zenginleştirmeye çalışıyor. Okulda herhangi bir maddi sıkıntı olmadığı için bize de bunu yansıtabiliyor. Gerek yurtdışı tercihlerinde yurtiçi desteklerinde olsun.”

Bilge: “Bizim okulun bir ayrıcalığı, liseden sonrasında opsiyonları çok çok fazla. Mesela bizim okulun diploması Bachalorya eşdeğer olduğu için Fransız bir öğrencinin başvurabildiği gibi başvurabiliyorum. Aynı zamanda müfredat takip ettiği için isteyen normal üniversite sınavından da alıkoymuyor yani.”

Melis: “IB programı var, hem normal Türkiye’de diploma alıyorsunuz, hem de Avrupa standartlarında lise, bildiğimiz lise diploması alıyorsunuz ... Cambridge’ın yaptığı kendi İngiltere içinde yaptığı mesela SAT sınavları var. Mesela onları alıyoruz.”

Toprak: “IB ve Birleşmiş Milletler Modeli (Model United Nations [MUN]) programı bizim yurtdışına açılmamızı sağlıyor ve bu da benim yurtdışı planım için daha iyi hazırlanmamı sağlıyor.”

Okulun kurduğu uluslararası bağlantılarla ilgili anlatılar genellikle üniversiteye girmede sağladığı üstünlüklerle (avantajlarla) ilgilidir. Ancak bu okullar, liseler için pek yaygın olmayan değişim programları gibi uygulamaları da içermektedir. Değişim programlarına katılan bir öğrencinin açıklamaları, öğrencilere uluslararası eğitim veren ve yurtdışına gitmelerini sağlayan bir okulun nitelik farkını ortaya koymaktadır.

Melis: “Okul bana uluslararası şeyler bakımından çok avantaj sağladı. Bu değişim programı... Hani bu çok büyük bir imkandı benim için değişim programına gitmeyi çok istemiştım, bu şekilde Kanada’ya gidebildim. Sadece bizim okul anlaşma yapıyor. Bizim güvenliğimizi...”

Ders Dışı Etkinlikler Üzerinden Farklılaşma

Okul niteliğinin belirlenmesinde akademik eğitimin yanında sosyal etkinliklere de odaklanmak gerekmektedir. Özel okulların bireyleri daha nitelikli ve çok yönlü yetiştirmek şeklinde vaatleri vardır. Bu okullarda ders dışı etkinlikler ve başka diğer uygulamalar okulların niteliğinde önemli bir tamamlayıcıdır. Genelde özel okullarda ders dışı eğitsel ve sosyal etkinliklerin eğitimin önemli bir boyutunu oluşturduğu söylenebilir. Ancak bu etkinliklerin içeriği, yapısı ve önemi okullara göre farklılaşabilir. Okulun yapısı, hitap ettiği bireyler ve kurum kültürü bu farklılığın

temel kaynakları olarak gösterilebilir. Buna göre, bu etkinliklerin öğrencilere sınıf dışında sosyalleşme, işbirliği, liderlik, inisiyatif alma, sorun çözme becerileri kazandırdığı, akademik alanlar dışında ilgi alanlarının gelişmesine katkı sağladığı ve etkili zaman yönetimi becerisi kazandırdığı söylenebilir.

Ancak bu etkinliklerin niteliği ve bu etkinliklere ayrılan süre ve diğer akademik etkinliklere göre oranı, okulun kurumsal politikalarına bağlı olarak değişebilmektedir. Prestijli okullar için bu etkinlikler farklı alanlarda kendini göstermektedir. Öğrencilerini daha sonraki yaşamlarında yönetici pozisyonlarında konumlandırmayı hedefleyen okullar, bağımsız çalışma, tercihler, yönetim süreçleri ve örgütsel deneyimler için daha fazla olanak sunmaktadır (Cookson ve Persell, 2010). Bazı öğrencilerin liderlik ve organizasyon becerileri ve teknolojik yeterlikleri geliştiren etkinliklere katıldıkları anlaşılmıştır. Akademik özellikleri doğrudan ülkenin ekonomik piyasasıyla ilgili olarak değerlendiren okullar, piyasa beklentilerini karşılamak için gerekli araçları sağlayarak iş dünyası ile ilişkilere odaklanır (McNeil, 2002). Sonuç olarak, okullar öğrencileri sosyokültürel düzeylerinin gerektirdiği rollere hazırlamaktadır ve bu öğrencilerin yönetim veya yüksek statülü pozisyonlara hazırlandığı söylenebilir.

Yasemin: “Benim olduğum kulüp İnnovasyon kulübü. Gezi falan düzenleniyor. Proje yapmıştık hatta. Şirket kurduk birlikte. Şirket kurar gibi yaptık sonra isim, proje bulduk bunun için fuar yaptık.”

Kolektif Kimliğin Bileşenleri

Bireylerin konumlarının diğerlerinden ayrı ve farklı olmalarını sağlayan bir eğitsel uygulama da yalıtılmış çevreler bağlamında onlarda kolektif bir kimlik geliştirmedir. Bu kimlik inşa süreci o okula özgü nitelikler ve öğrencileri bu kültüre sosyalleştirme biçimleri üzerinden gerçekleşmektedir.

Okulun Kurumsal ve Kültürel Bağlamı

Okul yapısının önemli belirleyicilerinden birinin kuruluş felsefesi olduğu ve bunun da okuldaki tüm süreçlere yansıdığı söylenebilir. Okulun kuralları, öğrenci seçme ölçütleri, yaptırımlar, öğrenciye iletilen mesajlar veya okulun ilettiği öz görevler gibi süreçler yapıyı şekillendiren ve sürdüren temel öğelerdir. Ayrıca okulun kurumsal yapısının kuruluş felsefesi ile şekillenmesi bu okullarda görevlendirilen öğretmenlerin yeterliklerinin önemli bir belirleyicisidir. Ekonomik gerekliliklerin ötesindeki ölçütler bu okulları herkes için ulaşılamaz kılmaktadır. Bu okullar, özel okullar içinde bir derecelendirme yapıldığında, basamağın en üstünde yer almaktadır. Köklü bir geçmişe ve kültürel geleneklere sahip okullarda, mezun dernekleri ve okulun mezun çocuklara sunduğu ayrıcalıklı olanakların, okulun kültürel bağlamının devamlılığını sağlayan önemli öğeler olduğu da söylenebilir. Ayrıca bu öğrenciler bu okulları diğerlerinden farklı konumlandırmaktadırlar. Bu nedenle özellikle prestijli okulların gücünü geçmişten aldığı söylenebilir. Grup kimliğiyle özdeşleşmiş ve aidiyet duygusu güçlü öğrencilerin yetiştirilmesi, kurumsal yapının sürdürülmesi için oldukça önemli bir düzenlemedir. Kısaca okul bunu, öğrencilere kim olduklarına,

okulda nasıl olacakları konusunda belirli bir ideoloji yaratarak yapmaktadır. Babası seçkin bir okuldan mezun olan bir öğrenci, bu okullardan mezun olmanın özelliklerini vurgulamış ve bu okulların kültürel yeniden üretim alanındaki işlevlerini dile getirmiştir.

Mete: Tabi ki öğrencilerin birçoğu da zaten aileleri belli bir yere gelmiş daha açık fikirli daha düşünceli insanlar oluyor. Aileleri tabi bazılarının, ki büyük çoğunluğuna mahsus sadece para verdiği için oraya geliyor. Ama diğer yandan bizim gibi aileler kendi gibi olsun diye bu çocukları yolluyorlar. Hani onlar açık fikirli, düşünebilen, nitelikli olmaları için.

Sosyalleşme Pratiklerinin İçeriği ve Doğası

Okul içi sosyalleşme süreçlerinin iki temel araç üzerinden gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir: Seçkinlerin (elitlerin) ayırt edici bir özelliği olarak sosyal sorumluluk projeleri ve sosyal ağları genişletmek oluşturdukları işbirlikleri. Ders dışı etkinliklerin çoğu, öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklemektedir. Yüksek statülü gruplara hitap eden okullarda, entelektüel merak ve sorgulama becerileri akademik başarıdan daha önemli olan uygulamalardır (Forbes ve Lingard, 2015). Bununla birlikte, bu etkinliklerin bireylerin sosyal statülerinden kaynaklı yaşam biçimleriyle uyumlu örüntülerde olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ebeveynler, çocuklarına ders dışı etkinlikler aracılığıyla bir portfolyo kazandırma çabası içindedirler ve bu durum onları, çocuklarını ayrıcalıklı konumlandıracak etkinlikler arayışına yönlendirmektedir (Weis ve Cipollone, 2013). Okulların, benzer sosyal örüntüleri olan diğer okulların öğrencilerinin yer aldığı bazı etkinliklere katılmalarını teşvik etmek gibi çeşitli etkinlikler aracılığıyla bireyleri gelecekteki konumlarına özgü rollere hazırladığı da vurgulanmalıdır. Bu etkinlikler aynı koşullara ve hedeflere sahip bireylerin bir arada bulunmalarını sağlamaktadır. Araştırma kapsamında yer alan özel okullar nitelik açısından sınıflandırıldığında, en üst düzeydeki okulların öğrencilerin bu işlevi yerine getirmeleri için araçlar sağladığı söylenebilir.

Melih: MUN'e katıldım. Her okula, katılan her okula bir ülke veriliyor. Belli komiteler oluyor. Belli sorunlar tartışılıyor dünya politikası ile gündemle ilgili. Bunun yaparken insan kendi ülkesinin çıkarlarını gözetmesi gerekiyor. Her okulun hem yurtdışı hem yurtiçi bir topluluğu vardı. İngilizce oluyor dil olarak. Pek çok okul var. Bir kere Hollanda'ya gittim. Kendi aramızda düzenledik. İnsana politik vizyon katma açısından iyi bir kulüptü.

İşbirliğinin diğer bir boyutu ise aidiyet duygusudur. Özellikle seçkin (elit) okulların bu duyguyu geliştirmek için uygulamaları vardır. Çünkü okulun kolektif kimliğine dahil olma duygusu okul kültürünü güçlendirmekte ve okulu köklü bir kurum haline getirmektedir. Bu düşünceyi geliştirmek için özel okulların izlediği çeşitli yollar vardır. Bir okul içerisinde öğrencilerin yaşam koşulları açısından türdeş (homojen) bir yapının olduğu söylenebilir. Bu türdeşlik (homojenlik) okul bağlamında bir sosyal ağa dönüşmektedir. Bazı okullar, bu sosyal ağları mezunlar dernekleri gibi yollarla veya özel etkinliklerle yapılandırmaktadır. Bu, öğrenciler için

yapılandırılmış bir sosyal ortam ve önemli bir etiket sağlar. Bu bağlamda bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir;

Mine: Okul çeşitli konferanslar düzenliyor. Mezunlar okula gelip dediler ki eğer bu okuldan mezunsanız ofisime gelip benden yardım isteyebilirsiniz. O yüzden ben de diyorum ki, eğer ilerde işimle ilgili bir sıkıntı çekersem ya da iş bulamazsam en azından bir mezun bana yardım edebilir diyebiliyorum.

İnci: “Bence bu okuldan mezun olmak demek bir adımın olması demek. Hangi üniversiteden mezun olduğun değil.”

Bu katılımcılar için okulların üstünlükleri (avantajları) sağladığı sosyal ağlar açısından ortaklaşmaktadır. Okullar nitelik açısından derecelendirildiğinde, bu okulların fiziki olanaklar, farklılaştırılan öğretim programları ve sosyokültürel etkinlikler açısından en üst düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre öğrencilerin toplumdaki ayrıcalıklı konumlarının korunmasında kendi katkılarının yanında, okulun benzer materyal koşullara sahip bireyler arasındaki dayanışma ve işbirliğini güçlendirerek bu sürece katkı sağladığı söylenebilir.

Bununla birlikte sosyal sorumluluk projelerinde katılım ekonomik koşullara göre belirlenmektedir. Topluma hizmeti uygulamaları, seçkin okullar için okul etkinliklerinde öne çıkan konulardır (Cookson ve Persell, 2010). Buna göre özel okullarda ders dışı etkinlikler kapsamında yürütülen topluma hizmet uygulamalarının olağan olduğu söylenebilir. Sriprakash ve diğ. (2017) göre sosyal sorumluluk çalışmaları, öğrencilerin sosyal konumlarını anlamalarına ve ayrıcalıklarını sürdürmelerine katkıda bulunur. Bu tür uygulamalar sayesinde öğrenciler liderliği deneyimlerler ve aynı zamanda bu uygulamalar bireylerin özgüven, bağımsızlık ve direnç kazanmalarına katkıda bulunurlar (Cookson ve Persell, 2010). IB programında sosyal sorumluluk çalışmaları önemli bir ödevdir.

Mete: IB’de CAST diye bir olay var. Sosyal sorumluluk projeleri düzenleyip o konuda puanlar toplaman gerekiyor. Sonra IB diplomanda bu yardımcı oluyor. Mesela bizim evimizin yanındaki bir yaşlı bakım evi var. Oraya gidip oradaki insanlara yardım edip veya bir kitap okuyup veya bir o konu hakkında bir çalışma yapıp CAST puanı alabiliyorsun veya okulda bir bağış, kermes yapıp o oradan aldığın parayı bir anaokuluna bağış yapabiliyorsun.

İnci: Hayvan barınağına gitmiştim. Kermes yaptık. CAST bölümünün bir bankası var. Parayı oraya koyabiliyoruz. Sonradan bu parayı işte bir tane okul ortaya çıkıyor o okula kitap, işte veya kıyafet ihtiyacı vardır, o bankadan alınıp yardım yapılabilir. Yani hiçbir zaman özel okula veya durumu iyi olan okula yardım yapmamıştır bizim okul. Mesela okulun duvarlarını boyadıkları var. Yeni sıra almışlar mesela, sıraları kırılmış, mesela bazılarının yokmuş.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada özel okullar bağlamında sosyal ayrıcalıkların üretilmesine ve sürdürülmesine kaynaklık eden sosyal dinamiklerin neler olduğunun belirlenmesi

amaçlanmıştır. Sosyal düzen içerisinde ayrıcalıklı olarak konumlanmak okul içi süreçlerde ve aile yaşantıları çerçevesinde öğrenilebilen bir durum olarak tanımlanmıştır. Ayrıcalıklar sürdürülmesine aracılık eden araçların neler olduğunu belirlemek çok yönlü bir yaklaşım gerektirmektedir. Dolayısıyla aile özelliklerinin eğitsel süreçlere etkisi ve ayrıcalıkları sağlayan temel araçların bireyi toplum içinde ayrıcalıklı olarak nasıl konumlandırıldığı açıklanmıştır.

Sosyal, kültürel ve ekonomik avantajları gelecek nesillere aktarma çabası, bireylerin ait oldukları sosyal gruplara göre farklılaşmaktadır (Weis ve Cipollone, 2013). Buradan okulların iç dinamiklerinin belirli aile türlerine hitap ettiği çıkarımında bulunulabilir. Seçkin okullar köklü geçmişleri, mezun dernekleri ve o okullardan mezun olan bireylerin çocuklarına tanıdıkları ayrıcalıklar açısından seçkin ailelere hitap etmektedir. Bulgular, orta sınıf ailelerden gelen öğrencilerin vakıf okullarına ve özel kuruculu okullara devam ettiğini ortaya koymuştur. Ancak, yalnızca ekonomik avantajları olan ailelerin çocukları her iki okul türüne de devam etme eğilimindedir. Ekonomik kaynaklar bir kenara bırakıldığında, ebeveynlerin eğitim düzeyinin eğitsel süreçlerin temel belirleyicilerinden biri olduğu görülmüştür. Bu noktada ebeveynlerin eğitsel katılımı, ekonomik kaynakları işe koymak için gerekli olan kültürel ya da eğitsel yeterliğe sahip olmaları ile şekillenmektedir. Ayrıca eğitsel düzeyi düşük olan ailelerin çocukları akademik başarı açısından diğer statü gruplarındaki öğrencilere göre daha düşük eğilimler göstermektedirler.

Benzer biçimde, van Zantén (2007) akademik başarı açısından en belirgin farklılıkların kamu sektöründe çalışan veya kültürel sermayesi yüksek ebeveynler ile özel sektörde çalışan ve ekonomik sermayesi daha yüksek olan ebeveynlerin çocukları arasında olduğunu ortaya koymuştur. Bourdieu (1984) üst statü grubundan gelen aileleri ekonomik seçkinler ve kültürel seçkinler şeklinde sınıflandırmıştır. Buna göre bu aileler yaşam biçimleri, çocuk yetiştirme biçimleri ve çocuklarının eğitsel süreçlerine katılım seçimleri açısından oldukça farklı yaklaşımlar benimsemektedirler. Kültürel seçkinlerin çocukları akademik yeterlikleri sayesinde prestijli okullara devam ederken, ekonomik seçkinlerin eğitsel katılımları genellikle düşük düzeydedir ve bu süreçte ekonomik kaynaklarını kullanmakla sınırlı kalırlar (Windle ve Nogueira, 2015). Eğitim düzeyi düşük olan bu ailelerin normal düzeyde bir eğitsel katılım gösterme olasılıkları da düşüktür (Weis ve Cipollone, 2013).

Özel okullarda oluşturulan eğitsel süreçlere etkin katılım ve bunlardan yararlanma açısından kültürel ve eğitsel yetkinlikler büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, ekonomik üstünlüklerin (avantajların) özel okullarda rahat olmak gibi bir karşılığı olsa da, herkes için etkili bir eğitim süreci anlamına gelmemektedir (Ball, 2003). Mekansal koruma ve yalıtım, orta sınıf çocukları ve onların akademik başarıları durumlarını diğerlerinden korumak için çok önemli bir stratejidir. Özel okullar tarihsel süreç içinde varlıklı ailelerin çocuklarını zarar verici olarak tanımlanan diğerlerinden ayrı tutmak için en etkili mekanizmalardan biridir (Reay, 2010). Lamont (1992) bu durumu açıklamak için *sembolik sınırlar* kavramını kullanmıştır. Sembolik sınırlar, insanların sosyal sınıf gibi kavramlar hakkında ne

düşündüklerini ve konuştuklarını anlamak için analitik bir araçtır. Sembolik sınırlar, kimin hangi sosyal eylemlerde bir araya geleceğini belirleyen bir kurallar sistemi inşa eder (Lamont, 1992). Bireylerin diğer insanları nasıl etiketlediği ve değerlendirdiği de bu sınırlar içinde şekillenmektedir. Öğrencilerin özel okullar bağlamında herkesle etkileşim içinde olmaması da bu sınırlarla açıklanabilir. Dolayısıyla bireylerin marjinalleşme biçimleri de bu sınırlar üzerinde şekillenmektedir.

Özel okullarda öğrencilere yönelik akademik, sosyal ve psikolojik destek mekanizmaları sistemli bir şekilde işlemektedir. Bu nedenle, okulların sunduğu öğrenme deneyimleri ve destek mekanizmalarının onların ayrıcalıklı konumlarını beslediği ve öğrencilere kim oldukları ve nasıl olmaları gerektiği konusunda örtülü veya açık mesajlar ilettiği çıkarılabilir. Bu çalışma bağlamındaki temel konu, ayrıcalığın öğretilmesine, pekiştirilmesine veya sürdürülmesine katkıda bulunan araçlardır. Buna göre okul içindeki yeniden üretim sürecinin iki temel boyutu örtük ve açık uygulamalar olarak tanımlanmaktadır (Bernstein, 1990). Açık uygulamalar okulun öğretim boyutuna karşılık gelir ve genellikle akademik başarı ile ilişkilendirilir. Akademik düzeyde, bilginin içeriği ve dağılımı, sosyal sınıf ve eğitim arasındaki ilişki açısından önemlidir. Özel okulların yürüttüğü eğitsel uygulamalarının akademik başarıya katkısını ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır (Boliver, 2013; Coleman ve diğ., 1966; Coleman ve diğ., 1982; Marginson, 2016). Özel okullar, öğrencilere yalnızca neyi ve nasıl öğrenecekleri konusunda değil, aynı zamanda kendilerini sosyal bir özne olarak nasıl konumlandırmaları gerektiği konusunda da önemli mesajlar iletmektedir (Gaztambide-Fernández ve Howard, 2010). Bu bakış açısı çerçevesinde bireylerin kim olduklarıyla, diğerlerinden nasıl farklılaştıklarıyla ve gelecekte kendilerini sosyal merdivende nasıl konumlandıracaklarıyla ilgili temel yaklaşımlar geliştirmesi sağlanır. Fiziki koşulları gelişmiş ve belirli seçme ölçütleri olan bu okullar, tarihi ve kültürel özelliklerinden dolayı prestijlidirler (Stevens, 2007). “Bu okullar, tarihi geçmişlerini hem öğrencilerde hem de velilerde okula aidiyet geliştirmek için bir araç olarak kullanır” (Rizvi, 2014, s. 291). Üst sınıftan gelen öğrencilerin devam ettikleri bu okullardaki öğrencilerin önemli bir kısmı gelecekte yönetici seçkinlerin üyeleri olacaktır (Cookson ve Persell, 1985, akt., Stoudt ve diğ., 2010). Bu nedenle okul ebeveynlerin tercihleri, çocuklarının gelecek beklentilerinin gerçekleşmesine katkıda bulunabilmeleri ve sosyal statüleri doğrultusunda çocuklarının gelecekteki konumlarına aracılık edebilmeleri gibi ölçütlere dayanmaktadır.

Bununla birlikte orta sınıftan gelen öğrencilerin devam ettiği okullarda akademik başarının ön planda tutulduğu gözlemlenmiştir. Özel kuruculu okullar akademik başarı baskısı yaratmaktadır. Ayrıca, bu okullarda öğrencileri sosyal olarak geliştiren faaliyetler de yüksek oranda değildir. Seçkin okullarda, araçsal düzen kendi kendine işleyen doğal bir süreçken, söylem üretme ve aktarma biçimleri ise örtük süreçler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Seçkin okullar, hem resmi hem de örtük programlarla öğrencilerin sosyal ve yetişkinlik yaşamlarını belirleyecek güçlü bir sosyalleşme modeli sağlayan bütüncül kurumlardır (Faguer, 1991, akt., van Zantén, 2010). Bu okullar çok yönlü bireyler yetiştirmektedirler. Ders dışı sosyal ve kültürel

etkinliklere katılımı zorunlu tutarak okul içi sosyalleşme süreçlerine ve öğrencilere sundukları bu öğretim programlarına güçlü bir vurgu söz konusudur (Maxwell ve Aggleton, 2013). Okulların bireyleri kendi sosyal sınıflarının rollerine ve bu doğrultuda gelecekteki konularına hazırladığı göz önünde bulundurulduğunda, özel okulların üst düzey konulara hazırlaması doğaldır. Bu işlevin gerçekleştirebilmek için de, okulların akademik yeterliliklerin yanı sıra bireylere farklı bakış açıları kazandırmaları beklenir. Böylece özel okullar, belirli bir grubun üstünlüklerini (avantajlarını) koruyan kültürel uygulamaları pekiştirir ve destekler (Gaztambide-Fernández ve Howard, 2010). Eğitsel süreçlerde bu bireylere toplumdaki üst düzey konuların gerektirdiği rolleri kazanmaları ve bakış açılarını pekiştirmeleri için birçok deneyim kazandırılmaktadır.

Araştırmanın dikkate değer bir bulgusu da ayrıcalıkların okul içindeki sembolik kontrol mekanizmalarıyla sürdürüldüğüdür. Belirli bir bilincin aktarım süreci olan eğitim, sembolik kontrolün temel araçlarından biridir. Burada sembolik kontrol çeşitli araçlar üzerinden sürdürülmektedir. Kültürel aktarım sürecinde sembolik kontrol biçimlerini sağlayan pedagojik araçlar, bilinci şekillendirme ilkeleri de yaratmaktadır. Bireylerin bilinci, dolaylı olarak üretim alanı tarafından şekillendirilirken, doğrudan eğitim biçimleri tarafından şekillendirilmektedir (Bernstein, 1990). Çocukların sınırlı ve yapılandırılmış etkinlikler içindeki eğitsel deneyimleri ailelerin çocuklarını izole edilmiş ve güvenli bir çevrede koruma ve eğitsel taleplerini karşılamaktadır. Yerleşim alanlarının kurulması ve denetimi, sosyal ayrıcalıkların korunmasında önemli bir araç olmuştur (Daloiz, 2010). Stevens'a (2007) göre, son zamanlarda özel okullara bir fincan kahve kadar kolay ulaşılabildiğinden, nitelikli özel okullar kendilerini yerleşim bölgesi olarak uzak ve arındırılmış alanlara çekme eğilimindedir. Orta sınıf ailelerin belirli kesimlerin bulunduğu steril alanlarda yaşama seçimlerinin yansımaları, çocuklarını gönderdikleri okulların fiziki ve sosyal çevrelerine ilişkin görüşlerinde görülmektedir. Ayrıca ritüellerin bu kontrol sürecinin önemli bir boyutunu oluşturduğu söylenebilir. Belirli ekonomik ve sosyal üstünlükleri olan bireylerin kendilerini diğerlerinden farklılaştırma biçimleri bu farklılıkların korunmasına dayanmaktadır. Bu bireyler ritüeller üzerinden kendileri ile başkaları arasında sınırlar ve ayrımlar oluşturan söylemleri sürdürme çabasıdadır (Lamont, 1992). Üstünlüğü olan (avantajlı) ailelerden gelen bireyler için özel okullar, eğitim deneyimleri yoluyla farklılığın kurulması ve sürdürülmesi için önemli bir temel oluşturmaktadır. Okul bağlamı, öğrencilerin akranları, öğretmenleri, okul yöneticileri ve destek personeli ile etkileşime girdiği bir toplum yaratır. Bu nedenle, bu mikro ölçekli toplumda, öğrenciler kendileri ve başkaları hakkında çok şey öğrenirler ve hayatlarının geri kalanını şekillendirecek bir dizi belirli tutum, inanç, değer ve benlik algısı geliştirirler (Thompson ve Hickey, 2005). Seçkin okullarda okulun köklü geçmişiyle ilişkili olarak sunulan bu ritüellere belirli bir bilinç formu eşlik eder. Bu bilinç formu da kolektif kimliğin kurulumuna katkı sağlar. Benzer materyal koşullara sahip bireylerde okulun geliştirdiği kolektif kimlik üzerinden bir fikir birliği yaratılır bunun makro düzlemdeki yansımaları da sosyal düzen bağlamındaki güç ilişkileriyle ilintilidir.

Eğitsel süreçlerin bireylerin sosyoekonomik koşullarıyla ilintili olduğu savı, onların sosyal sınıflarıyla ilgili konumlarına hazırlanmaları ve bu konumda kalmalarına aracılık edecek araçları edinimleriyle ilgilidir. Başka bir ifadeyle sosyoekonomik arka plandaki farklılaşmalar eğitsel uygulamalarda da farklılaşma anlamına gelir. Bazı okullar ekonomik avantajlardan ziyade farklı yaşam tarzları ile tanımlanır. Bunun nedeni, toplumun farklı kesimlerine hitap etmeleridir. Seçkin okullar özelindeki bu farklılıklar öğretim programlarının ve okulda sunulan bilginin içeriğinden çok okul bağlamında ders dışı sosyal etkinliklerin niteliğinde daha belirgindir. Ders dışı sosyal etkinlikler bu öğrencilerin gelecekteki statüsü ya da yönetici konumlarına hazırlayıcı niteliktedir. Özellikle sosyal sorumluluk çalışmaları bireylerin ayrıcalıklı konumun deneyimlendiği ve pekiştirildiği bir süreç niteliğindedir. Eğitimin sosyal kontrol işlevi söz konusu olduğunda odak noktası dezavantajlı öğrencilerin baskılanma ve onların sınırlılıklarının sürdürülme biçimleri ile okulun bu işlevinin yine bu öğrenciler üzerindeki tahakküm mekanizmalarıdır. Bu doğrultuda tartışma gücün etkisini hisseden ya da güce sahip olmayanların deneyimlerinin ötesine taşınarak, gücün üretimine odaklanılmıştır. Sonuç olarak ayrıcalıklı olmak sosyal, kültürel ve ekonomik üstünlükler açısından öğrenilen bir durumdur ve eğitsel yaşantılarla pekiştirilmektedir. Ayrıcalığın kontrol mekanizmaları üzerinden sürdürüldüğü de belirtilmelidir. Özellikle prestijli okullarda öğrenim gören bireylerin hem okul içinde hem okul dışında yaşamlarının tüm yönleriyle bir kuşatma altında olduğu, yalıtılmış çevrelerde ve eğitsel ve sosyal anlamda yapılandırılmış ve kontrollü etkinlikler üzerinden sürdürüldüğü bu çerçevede ulaşılan en genel sonuçtur. Buna göre, özel okullar ayrıcalığın yeniden üretilmesi için tek bağlam değildir. Devlet okulları, avantajlı ve dezavantajlı kesimlerden gelen öğrencilere hitap etme açısından da farklılaşmaktadır. Bu ayrım gün geçtikçe derinleşiyor. Dolayısıyla bu ayrımın devlet okulları bağlamında nasıl üretilip yeniden üretildiği incelenebilir ve üstünlüğü olan (avantajlı) ve sınırlığı olan (dezavantajlı) öğrencileri belirli okullara yönlendiren koşullar incelenebilir.

References

- Akar, H. (2016). *Durum çalışması [Case study]*. In A. Saban & A. Ersoy (Eds.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri [Qualitative research design in education]*, (pp. 169-179). Anı Yayıncılık.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi [History of Turkish education]*. PegemA.
- Angus, L. (2015). School choice: Neoliberal education policy and imagined futures. *British Journal of Sociology of Education*, 36(3), 395-413. <https://doi.org/10.1080/01425692.2013.823835>
- Anyon, J. (2005). *Radical possibilities: Public policy, urban education, and a new social movement*. Routledge.
- Ball, S. J. (2003). *Class strategies and the education market: The middle classes and social advantage*. Routledge Falmer.

- Ball, S. J. (2008). New philanthropy, new networks and new governance in education. *Political Studies*, 56(4), 747-765. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2008.00722.x>
- Bernstein, B. (1971). *On the classification and framing of educational knowledge* (Vol. 1). Routledge & Kegan Paul.
- Bernstein, B. (1975). *Class, codes and control, towards a theory of educational transmission* (Vol. 3). Routledge & Kegan Paul.
- Bernstein, B. (1990). *Class, codes and control, the structuring of pedagogic discourse* (Vol. 4). Routledge & Kegan Paul.
- Boliver, V. (2013). How fair is access to more prestigious UK Universities? *The British Journal of Sociology*, 64(2), 344-364. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12021>
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Routledge&Kegan Paul.
- Bourdieu, P. (1996). *The state nobility: Elite schools in the field of power*. Stanford University Press.
- Bowles, S., & Gintis, H. (1976). *Schooling in capitalist America*. Basic Books.
- Brantlinger, E. A. (2003). *Dividing classes: How the middle class negotiates and rationalizes school advantage*. Routledge Falmer.
- Brown, P., Power, S., Tholen, G., & Allouch, A. (2016). Credentials, talent and cultural capital: A comparative study of educational elites in England and France. *British Journal of Sociology of Education*, 37(2), 191-211. <https://doi.org/10.1080/01425692.2014.920247>
- Coldron, J., Cripps, C., & Shipton, L. (2010). Why are English secondary schools socially segregated? *Journal of Education Policy*, 25(1), 19-35. <https://doi.org/10.1080/02680930903314285>
- Coleman, J., Campbell, E., Hobson, C., McPartland, J., Weinfeld, F., & York, R. (1966). *Equality of educational opportunity*. US Government Printing Office.
- Coleman, J., Hoffer, T., & Kilgore, S. (1982). Achievement and segregation in secondary schools: A further look at public and private school differences. *Sociology of Education*, 55(2), 162-182. <https://doi.org/10.2307/2112296>
- Cookson, P. W. & Persell, C. H. (2010). Preparing for power: Twenty-five years later. In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp.13-30). Rowman & Littlefield Education.

- Crozier, G. (2015). Middle-class privilege and education. *British Journal of Sociology of Education*, 36(7), 1115-1123. <https://doi.org/10.1080/01425692.2015.1076249>
- Daloz, J. (2010). *The sociology of elite distinction: From theoretical to comparative perspectives*. Palgrave Macmillan.
- Dehli, K. (2000). *Travelling tales: Education reform and parental choice in postmodern times*. In S. J. Ball (Ed.), *Sociology of education: Major themes* (Vol. 4). Routledge.
- Fairlie, R. W., & Resch, A. M. (2002). Is there "White Flight" into private schools? Evidence from the national educational longitudinal survey. *The Review of Economic and Statistics*, 84(1), 21-23. <https://www.jstor.org/stable/3211736>
- Forbes, J., & Lingard, B. (2015). Assured optimism in a Scottish girls' school: Habitus and the (re)production of global privilege. *British Journal of Sociology of Education*, 36(1), 116-136. <https://doi.org/10.1080/01425692.2014.967839>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education* (6th ed.). McGraw Hill.
- Gamoran, A., & Mare, R. D. (1989). Secondary school tracking and educational inequality: Compensation, reinforcement, or neutrality? *American Journal of Sociology*, 94(5), 1146-1183. <https://www.jstor.org/stable/2780469>
- Gaztambide-Fernández, R. A., & Howard, A. (2010). Introduction: Why study up? In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp. 1-13). Rowman & Littlefield Education.
- Gaztambide-Fernández, R. A., Cairns, K., & Desai, C. (2013). The sense of entitlement. In C. Maxwell & P. Aggleton (Eds.), *Privilege, agency and affect understanding the production and effects of action* (pp. 32-49). Palgrave Macmillan.
- Giroux, H. (2014). *Eğitimde kuram ve direniş [Theory and resistance in education]*. (S. Demiralp, Trans.). Dost Yayınları. (Original work published 2001)
- Glover, C., & Stover, K. (2011). Starting with young learners: Using critical literacy to contest power and privilege in educational settings. G. Wiggan (Ed.), *Power, privilege and education pedagogy, curriculum and student outcomes* (pp. 9-28) Nova Science Publishers.
- Haydaroğlu, İ. (2006). Osmanlı devleti'nde yabancı okullarda denetim ve cumhuriyet dönemine yansımaları [The control of foreign schools in Ottoman State and some of its reflection in republican period]. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 25(39), 149-160. https://doi.org/10.1501/Tarar_0000000222

- Horvat, E. M., Weininger, E. B., & Lareau, A. (2003). From social ties to social capital: Class differences in the relations between schools and parent networks. *American Educational Research Journal*, 40(2), 319-351. <https://doi.org/10.3102/00028312040002319>
- Howard, A. (2008). *Learning privilege: Lessons of power and identity in affluent schooling*. Routledge.
- Howard, A. (2010). Stepping outside class: Affluent students resisting privilege. In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp.79-96). Rowman & Littlefield Education.
- Hurn, C. (1993). *The limits and possibilities of schooling*. Allyn and Bacon.
- Kartal, S. (2008). Türk eğitim sisteminde özel okullar [Private schools in Turkish Education]. *Mülkiye*, 32(258), 135-150. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/643>
- Khan, S. R. (2011). *Privilege: The making of an adolescent elite at St. Paul's School*. Princeton University Press.
- Kozol, J. (2005). *Shame of the nation: Apartheid schooling in America*. Random House.
- Lamont, M. (1992). *Money, morals, and manners: The culture of the French and the American upper-middle class*. University of Chicago Press.
- Lareau, A. (2003). *Unequal childhoods: Class, race, and family life*. University of California Press.
- Lawler, S. (2014). *Identity: Sociological perspectives*. Polity Press.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (2013). *The constructivist credo*. Left Coast Press.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publication.
- Lipman, P. (1998). *Race, class, and power in school restructuring*. State University of New York Press.
- Maher, F. A., & Tetreault, M. K. T. (2007). *Privilege and diversity in the academy*. Routledge.
- Marginson, S. (2016). The worldwide trend to high participation higher education: Dynamics of social stratification in inclusive systems. *Higher Education*, 72(4), 413-434. <https://doi.org/10.1007/s10734-016-0016-x>
- Maxwell, C. & Aggleton, P. (2013). *Privilege, agency and affect: Understanding the production and effects of action*. Palgrave Macmillan.
- McNeil, L. (2002). *Contradictions of school reform: Educational costs of standardized testing*. Routledge.

- Mills, C. W. (2000). *The sociological imagination*. Oxford University Press.
- Nambissan, G. B. (2010). The Indian middle classes and educational advantage: Family strategies and practices. In M. W. Apple, S. J. Ball & L. A. Gandin (Eds.), *The Routledge international handbook of the sociology of education* (pp. 285-295). Routledge.
- Nogueira, M. A. (2010). A revisited theme-middle classes and the school. In M. W. Apple, S. J. Ball & L. A. Gandin (Eds.), *The Routledge international handbook of the sociology of education* (pp. 253-263). Routledge.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation & research methods* (3rd ed.). Sage.
- Pease, B. (2010). *Undoing privilege: Unearned advantage in a divided world*. Zed Books.
- Reay, D. (2010). Sociology, social class and education. In M. W. Apple, S. J. Ball & L. A. Gandin (Eds.), *The Routledge international handbook of the sociology of education* (pp. 396-404). Routledge.
- Reay, D., Croizer, G., & James, D. (2011). *White middle class identities and urban schooling*. Plagrave Macmillian.
- Rivera, L. A. (2015). *Pedigree: How elite students get elite jobs*. Princeton University Press.
- Rizvi, F. (2014). Old elite schools, history and the construction of a new imaginary. *Globalisation, Societies and Education*, 12(2), 290-308. <https://doi.org/10.1080/14767724.2014.890886>
- Soares, J. A. (2007). *The power of privilege: Yale and America's elite colleges*. Stanford University Press.
- Sriprakash, A., Qi, J., & Singh, M. (2017). The uses of equality in an elite school in India: Enterprise and merit. *British Journal of Sociology of Education*, 38(7), 1022-1036. <https://doi.org/10.1080/01425692.2016.1218754>
- Stevens, M. (2007). *Creating a class: College admissions and the education of elites*. Harvard University Press.
- Stoudt, B. G., Kuriloff, P., Reichert, M. C., & Ravitch, S. M. (2010). Educating for hegemony, researching for change: Collaborating with teachers and students to examine bullying at an elite private school. In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp. 31-54). Rowman & Littlefield Education.
- Stuber, J. M. (2010). Class dismissed? The social-class worldviews of privileged college students. In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp.131-152). Rowman & Littlefield Education.

- Thompson, W., & Hickey, J. (2005). *Society in focus: An introduction to sociology*. Allyn & Bacon.
- van Zantén, A. (2007). Reflexivity and school choice by middle-class parents in France. *Revista de Antropología Social*, 16, 245-278. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2499838>
- van Zantén, A. (2010). The sociology of elite education. In M. W. Apple, S. J. Ball & L. A. Gandin (Eds.), *The Routledge international handbook of the sociology of education* (pp. 329-339). Routledge.
- van Zantén, A., & Maxwell, C. (2015). Elite education and the state in France: Durable ties and new challenges. *British Journal of Sociology of Education*, 36(1), 71-94. <https://doi.org/10.1080/01425692.2014.968245>
- Weis, L. (2010a). Foreword. In A. Howard & R. A. Gaztambide-Fernández (Eds.), *Educating elites: Class privilege and educational advantage* (pp. v-1). Rowman & Littlefield Education.
- Weis, L. (2010b). Social class and schooling. In M. W. Apple, S. J. Ball & L. A. Gandin (Eds.), *The Routledge international handbook of the sociology of education* (pp. 414-423). Routledge.
- Weis, L. (2014). A comment on class productions in elite secondary schools in twenty-first century global context. *Globalisation, Societies and Education*, 12(2), 309-320. <https://doi.org/10.1080/14767724.2014.899130>
- Weis, L. & Cipollone, K. (2013). 'Class Work': Producing privilege and social mobility in elite US secondary schools. *British Journal of Sociology of Education*, 34(5-6), 701-722. <https://doi.org/10.1080/01425692.2013.816037>
- Wexler, P. (1976). *The sociology of education: Beyond equality*. Bobbs-Merrill Company.
- Wiggin, G. (Ed.) (2011). *Power, privilege and education: Pedagogy, curriculum and student outcomes*. Nova Science Publishers, Inc.
- Wiggin, G., & Hutchison, C. (Ed.) (2009). *Global issues in Education: Pedagogy, policy, practice and the minority experience*. Rowman & Littlefield.
- Wildman, S. M., & Davis, A. D. (2000). Language and silence: Making systems of privilege visible. In R. Delgado & J. Stefancic (Eds.), *Critical race theory: The cutting edge* (pp. 657-663). Temple University Press.
- Windle, J., & Nogueira, M. A. (2015). The role of internationalisation in the schooling of Brazilian elites: Distinctions between two class fractions. *British Journal of Sociology of Education*, 36(1), 174-192. <https://doi.org/10.1080/01425692.2014.967841>

Ethical Declaration and Committee Approval

In this research, the principles of scientific research and publication ethics were followed.

Ethical consent was obtained from Ankara University Ethical Committee (No: 85434274 050.04.04/11905, Date: 26.02.2016).

Bu araştırma, Ankara Üniversitesi etik kurul onayına (No: 85434274 050.04.04/11905, Tarih: 26.02.2016) sunulmuştur.

Proportion of Author's Contribution

All authors have participated equally in the work.